

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Usodna vprašanja na obzorju Spanije

Po 32 mesecih državljanske vojne v Španiji se sedaj vedno bolj vidno bliža vojaška zmaga nacionalistične skupine pod vodstvom generala Franca. Polom boljševiške vojske v Kataloniji je dan, ko bo general Franco postal gospodar vse Španije, pomaknil v bližnjo prihodnost. Toda motil bi se, kdor bi hotel napovedati, da je s tem ali da bo s tem španskega vprašanja konec in da eo bodo sami od sebe odmotali vsi zapletljivi mednarodno političnega značaja, ki jih je državljanska vojna splela okrog španske države. Cela vrsta usodnih vprašanj vstaja izza bližnjih obzorij.

Prvo vprašanje, ki se samo vsiljuje, je, ali bo zmagoviti general Franco zares sam gospodar osvobojene Španije, ali pa bodo od njegove zmage hoteli tudi druge evropske velesile imeti svoj delež, in kakšen bo ta delež. Generala Franca eta s čustvi in orožjem podpirali Italija in Nemčija. Pri tem ni važno, da je to zakrivila nesposobna vlada ljudske fronte v Franciji, ki je proti ko-ristim Francije same podpirala v Španiji razkro-jevalni boljševiški režim in s tem tako rekoč pri-silila Italijo in Nemčijo, da eta stopili na španska tla, kjer ne ena ne druga nista imeli ničesar iskati. Danes je treba računati samo s stvarnimi dejstvi in ta dejstva pravijo, da eta se Italija in Nemčija zavzemali za zmago nacionalističnega orožja, medtem ko eta sovjetska Rusija in Fran-cija podpirali španske boljševike proti nacional-nemu osvoboditvenemu gibanju. V borbi med na-cionalno in boljševiško Španijo je zmagala prva, in temu dejstvu bodo odgovarjale tudi notranje-in zunanje politične posledice tega dogodka, prav tako kakor bi bila zmaga boljševikov rodila čisto svojevrstne posledice tako v notranji, kakor v zu-nanji politiki Španije. Obe velesili, ki eta generala Franca podpirali, bosta, čeprav eta po lastnem za-trjevanju svojo podporo delili izključno le iz ide-oloških in ne iz sebičnih ali celo grabežljivih nagibov, eedaj čisto naravno pričakovali gotove protiusluge v tej ali oni obliki. Prav tako, kakor bi bili Francija in sovjetska Rusija v primeru boljševiške zmage, hoteli pri urejanju države imeti gotovo sodoščbo, da bi ei uspelo, ki eta ga pomagali izvajati, za nadaljnjo dobo zajamčili. Nič več, a tudi nič manj ne bosta zahtevali Italija in Nemčija sedaj, ko so v državljanski vojni odnesli zmago nacionalisti. Vprašanje je sedaj le še, kakšne in katere protiusluge bosta Italija in Nemčija zaželeli. Želja po kakšnih španskih ozem-ljih nimata. Tako italijanski kakor nemški držav-niki eo to jasno izpovedali. Ali bosta hoteli sode-lovati pri izkoriščanju španskih naravnih bogastev? O tem se še nikdo ni izrazil ne v tem ne v onem smislu. Ali bosta hoteli od generala Franca samo to, da za svojo novo nacionalno Španijo sprejme njun politični in socialni svetovni nazor, in da to dokaže s primernimi stvarnimi ukrepi v notranji in zunanji politiki, ukrepi, kot smo jih pri Italiji in Nemčiji zadnje čase mnogo videli? Tudi o tem se ni bila spregovorjena končnoveljavna beseda, toda mislimo si lahko sami, da bo Franco moral eno teh uslug dati, a tudi slutili smemo, da bo verjetno zadnja med naštetimi tista, za katero eta se Italija in Nemčija odločili in da bo tvorila glavno postavko na račun, ki ga bosta predložili generalu Francu ob zaključku državljanske vojne.

Nedavno smo v italijanskih listih brali izjave iz uradnih virov glede nadaljnjega zadržanja Ita-lije v Španiji. Italijanska vlada je obljubila, da bodo njene čete in njeno orožje zapustili špansko ozemlje, kakor hitro bo general Franco zmago-elavno zaključil državljansko vojno. Nekaj dni po tej prvi izjavi je sledila druga, ki je prvo v toliko dopolnila, da velja italijanska obljuba ne samo za vojaško zmago nacionalistov, marveč tudi za politično ureditev njihove zmage. Ker vemo, da v vrstah generala Franca vsi borci za svobodo Španije niso edini glede nadaljnje notranje ure-ditve osvobojenj domovine, ker vemo, kakšnih vzponov je zmazna vroča španska kri, ee nam zdi, da je Italija sebi dala pravico, da svojo prisotnost v Španiji podaljša do nedoločenege roka in da je bila ta njena izjava ne samo avarilo, poslano na naslov Francije, ki ee še vedno ne more odtrgati od svojih rdečih prijateljev v Madridu, marveč tudi avarilo za generala Franca samega za primer, da bi prišel v skušnjavo, da novi Španiji notranje-in zunanjepolitično da takšno smer, ki bi jo Ita-lija in Nemčija smatrali kot nehavečnost za po-moč, ki eta jo nacionalistom nudili v vseh držav-ljanski vojni. Ob tej misli ee nam odpirajo ne-dogledne možnosti novih zapletljajev, ki bodo tem večji, čim bolj bosta Francija in Anglija oklevali in ee vdajali utvari, da bosta od generala Franca mogli v zameno za denar, ki mu je za obnovo države neobhodno potreben, in ki ga mu niti Ita-lija niti Nemčija ne moreta dati, izlicilirati ne-primerne visoke koristi.

Končno nastaja pa tudi vprašanje, kakšen od-por bo Franco zmogel proti tujim vplivom, ki pri-tiskajo zdaj na njegovo domovino, ko od nje pa-dajo verige. Ali je sam notranje toliko utrjen, da ne bo šel v svetovnonazorne smeri, na katerih bi mu španski narod ne mogel slediti? Ali je, od-nosno ali bo jutri njegov režim tako močan, da bo odbil vsak pritisk, ki zna biti močnejši kot je njegova najboljša volja?

Vsa ta vprašanja vstajajo izza španskega ob-zorja. In odgovor na nje je usoden za nadaljnji razvoj zapadne Evrope.

Dunajska vremenska napoved: Na splošno precej jasno, čez dan in posebno proti večeru dvig temperature.

Zagrebska vrem. napoved: Jasno in hladno. Zemunska vremenska napoved: Po večini ja-sno in mraz. V dolinah in kotlinah zjutraj megla.

Zakaj Francija okleva

Francoska vlada hoče najprej vedeti, koliko ima Franco vezane roke napram Italiji in Nemčiji

Paris, 15. febr. TG. Listi so šele davi objavili posnetek sklepav sinočne vladne seje, o kateri je bilo razglašeno, da bo uredila bodoče odnose med Francovo Španijo in Francijo. Seja vlade je bila zelo burna in šele po dvehurnem pre-rekanju med skupino ministrov, ki je zagovar-jala takojšnjo vzpostavitev rednih odnosajev s Francovo vlado, ter skupino, ki je dokazovala, da bi to bila usodna napaka, se je vlada zedinila na postopek, ki je zadovoljil ene in druge.

Francoska vlada na podlagi večerajšnjega skle-pa Francove vlade ne bo priznala polnoprav-no (de jure), marveč samo stvarno (de facto) eta tem, da bo priznala obstoječe dejstvo in bo pri-glasila Francu imela samo zaslunega zastopnika, med tem ko bo z rdečo vlado v Madridu ohranila doseganje redne odnose. O polnopravnem prizna-nju Francove Španije — ki bi imela za posledico, da se prekinejo vse zveze z rdečo Španijo — bo pa Francija sklepala pozneje, ko se bo moglo na osnovi gotovih dejstev ugotoviti, če je to za njo koristno ali kvarno. Senator Leon Bérard, ki je bil že enkrat pri generalu Francu, odputuje v drugič v Burgos k nacionalistični vladi, da tamkaj vse pripravi za »stvarno priz-nje« Francove vlade. Bérard ima topot vse pravice, kj jih imajo polnomočni diplomatski odposlanci vlade.

Do tega sklepa je pa pisanju francoskih listov francoska vlada prišla na podlagi naslednjih raz-mišljanj, ki so posebno jasno zapisana v »Temp-su«:

Vojaška zveza med Francom in Italijo?

Zadnji protifrancoski pojavi in italijanskem tis-ku, predvsem v »Relazioni Internazionali« in »Giornale d'Italia«, kjer je stalo črno na belem zapisano, da bo Italija Španijo zapustila šele te-daj, ko bo Francova zmaga tudi politično varna, ter da bo Italija svoje težnje do Francije urenila tako ali tako, če potrebno tudi z orož-jem, so v francoskih vladnih krogih vzbudili sum,

da morda med Italijo in ge-neralom Francom vendar le ob-stojajo gotove medsebojne vo-jjaške obveznosti, morda celo kakšna vojaška zveza.

Resnica bo prišla na dan šele tisti dan, ko bo Italija objavila svoje zahteve do Francije in ko bo moral general Franco javno pokazati, če je svoboden, ali če je zavezan, da Italijo v njenih težnjah prati Franciji podpira.

»Italija bo svoje postojanke v Špa-niji vnovčila,« piše rimski dopisnik »Temp-sa« Gentizon, »in otroče bi bilo misliti, da bo Italija kar tako meni nič tebi nič Španijo zapustila in šele potem najavila svoje zahteve do Francije, ko vendar pade v oči, da ima, dokler je v Španiji, v svojih rokah močno sredstvo, da od juga navzgor pritiska na Francijo. Francoska vlada si je dejala, da se ni-kakor ne sme prenačiti, da je treba po-čakati, da Italija objavi svoje zahteve, ker bo potem lažje presojala položaj Francove Španije.«

Na drugi strani so nekateri ministri tudi po-udarjali, da bo za enkrat Francija imela od strani Italije mir, dokler bo Negrinova vlada v Španiji še obstojala, ker Italija pred polno zmago ge-nerala Franca svojih zahtev ne bo objavila. Končna odločitev Francije bo odložena na poznejšo doba.

ko se bo s polno jasnostjo lahko prepri-čala pri čem da je, če sme v svojem spo-ru z Italijo računati na svobodnega in vsaj nevtralnega generala Franca, ali pa če mora računati z njim kot zaveznikom

Pariz, 15. febr. AA. Uradni krogi odločno za-nikajo informacijo nekega lista, da eta francoska in angleška vlada ultimativno zahtevali od špa-nke republikanske vlade, naj ee brezpogojno vda. V zvezi s tem naglašajo, da niso vodili francoski državniki z italijansko vlado v tem pogledu no-benih pogajanj.

V Londonu priganjajo k priznanju Francove vlade

London, 15. febr. AA. DNB.: V političnih krogih se opaža gotovo nesoglasje med Parizom in Londonom glede vprašanja priznanja vlade ge-nerala Franca. Ta nesoglasja bi mogla ovirati hi-tro rešitev tega vprašanja. Bonnet je nameraval priznati vlado generala Franca takoj po zavzetju Barcelone, London pa je okleval. Zdaj je v celj stvari nastopil preobrat. London je pripravljen priznati »de facto« vlado generala Franca in po izpolnitvi nekaterih pogojev tudi »de iure« priznati to vlado, dočim zdaj Francija okleva. Do-govorjeni nastop Francije in Anglije dozdaj ee ni mogel biti uresničen. Domnevajo, da bo na mini-estreki seji v Londonu danes padla končna odlo-čitev glede tega vprašaja.

Anglija načelno priprav- ljena priznati generala Franca

London, 15. februarja. c. Danes je bila redna tedenska seja angleške vlade. Na seji so obrav-navali predvsem razmerje do Francove Španije.

Popoldne so že poslanci v parlamentu vpra-ševali Chamberlaina, če je bilo kaj sklenjenega o priznanju Francove vlade. Chamberlain je izjavil, da se ta zadeva ee obravnava v ministrskem sve-tu. Zato tudi ne more dati nikakih podrobnejših pojasnil. Pač pa mora izjaviti, da je vlada v na-čelu za priznanje Francove vlade. O tem, kdaj se bo priznanje izvršilo, pa se vlada stalno posvetuje s francosko vlado.

ČSR mora skrbeti za 186.000 beguncev

Zato ji je Anglija nudila denarno pomoč

London, 15. febr. AA. Reuter: O priliki zad-njega čitanja zakonskega predloga o finančni pod-pori Češkoslovaški, je spregovoril poslanec delav-ske stranke Herderson ter obrazložil, zakaj vo-njegova stranka glasovala za omenjeni predlog. Mi podpiramo ta predlog, je dejal Herderson, ne za-radi tega, ker je potrebna velika podpora malému in plemenitemu narodu, ki se mora boriti z veli-kimi nesrečami, temveč zaradi tega, ker obstojajo tudi drugi mali narodi, ki lahko pridejo v bo-

dočnosti v isti položaj. Mi smatramo, da bo za-vladal mir v Srednji Evropi samo v primeru, ako ee tudi mi zanimamo za življenje držav v Pod-o-navju. Nato je govoril finančni minister sir John Simon, ki je med drugim dejal, da angleška vlada želi češkoslovaški vladi omogočiti, da čim-prej reši vprašanje beguncev. Smatra, da število beguncev, za katere mora češkoslovaška vlada skrbeti, znaša 186.000.

Po pogrebu papeža Pija XI.

Maše zadušnice - Priprave za volitve

Vatikan, 15. febr. AA. Havas: Truplo sv. očeta Pija XI. leži zdaj v kripti kapele sv. Petra. Spušcanje v kripto je trajalo z vsemi obredi tri ure. Najbolj ganljiv je bil trenutek, ko ee je ra-kevi polagoma pogrezala v kripto ob prepevanju psalmov. V kripti so sprejeli rakev kardinali in škofje. Po želji pokojnika bo njegovo truplo po-čivalo poleg trupla papeža Pija X. in nasproti truplu kardinala Mery de Vala.

Za pokojnin sv. očetom Pijem XI. sta daro-vala danes sv. mašo v Vatikanu msgr. Confalonieri in msgr. Venino. Ob 10 dopoldne je bila služba božja za pokojnin papežem Pijem XI. tudi v cerkvi sv. Petra. Daroval jo je msgr. Rossi, nato pa je podelil veliki množici ljudstva blagoslov. Isto-časno ee je v apostolski palači sestala četrta kon-gregacija kardinalov, zatem pa posebna komisija, ki jo sestavljajo kardinali Mariani, Gaccia, Domi-nioni in Canali, ki naj pripravi vse potrebno za konklave. V tej komisiji sodeluje tudi kardinal kamerlengo msgr. Pacelli. Guverner vatikanskega mesta je tudi bil poklican, da sodeluje pri delu te komisije, ker mora dati gotova pojasnila.

Rim, 15. febr. b. Kardinalska kongregacija je dala nova navodila maršalu konklava, knezu Chi-

giu, kakor tudi članom kardinalske kolegija za organizacijo konklava. Odslej bodo eklepe kardi-nalske kongregacije poleg s pomočjo puščanja be-lega dima objavili tudi potom vatikanske radijske postaje, tako da bo ves svet ta-koj zvedel za izvolitev novega papeža. Davi je pri-šlo v tretje nadstropje vatikanske palače veliko število delavcev in zidarjev, da preuredijo posebne sobe za posamezne kardinale, v katerih bodo sta-novali, dokler ne bo izvoljen nov papež. Danes pričakuje prihod kardinala Faulhaberja, Szere-dyja, Segure, Inuitzerja, Gomesa in Thomasa. Ju-tri ob 11 bo kardinalska kolegij na svečani seji sprejel diplomatski zbor sv. stolice.

Kasprovi vrh v Visokih Tatrah nad Zakopa-nem, kjer so mednarodne smuške tekme (glej članek na 3. strani)

»Odslej v boj proti rdečim...!«

Belgrajčan Siniša Timotijevič pripoveduje o strahotah, ki jih je doživel v rdeči mednarodni brigadi v Španiji. Glej članek na 3. strani!

Imredy odstopi!

„Ker mi očitajo, da sem Jud...“

Šudimpeča, 15. febr. AA. MTU: Predsednik vlade Imredy je sporečil voditeljem vladne stran-ke, da je odstopil, in sicer iz razloga, ker mu je opozicija začela dokazovati, da verjetno izhaja iz neke judovske rodbine. Opozicija je trdila, da je ona njegovih prababic, ki je živela za časa Napo-

lona I., bila judovskega porekla. Imredy smatra, da je bila njegova politika pravilna. Člani stranke so sprejeli na znanje to sporočilo in pozdravili Imredyja. Izrazili so se obenem, da bo stranka ostala zvesta politični smeri, ki jo je nasledovala šest let.

Strašna izpoved Srba, ki je služil v mednarodni brigadi

Siniša Timotijević o svojih doživljajih v rdeči Španiji

Siniša Timotijević, iz Beograda, je svoje dni sledeč svojim marksističnim težnjam pobegnil v Francijo, od koder je odšel v Španijo ter bil postavljen v rdečo mednarodno brigado, ki ji je poveljeval francoski komunistični narodni poslanec Marty. Sedaj je Siniša po polomu rdečih v Kataloniji prišel nazaj v Pariz, kjer je — ves togoten nad doživljaji, ki jih ima za seboj — obiskal svojega prijatelja pri listu »Le Journal« *in mu naslikal svoj položaj. »Le Journal« *je sedaj objavil vtise tega jugoslovanskega marksista, ki je v rdeči internacionalni brigadi v Španiji našel ravnovesje ter sedaj prisega, da se bo odslej posvetil neutrudljivi borbi proti komunizmu, ki ga je v pravi luči še le spoznal v Španiji. V »Journalu« *sta izšla o tem dva članka in sicer v štev. od dne 12. in 13. februarja s podpisom Sinišinega prijatelja A. T. Serstevensa. Iz obeh člankov v naslednjem posnemamo poglavne vtise spreobrnjenega Siniše Timotijevića.***

V oktobru 1937

V oktobru 1937 je Siniša Timotijević vstopil v rdečo mednarodno brigado in bil dodeljen oddelku protiletalskega topništva v 45. rdeči diviziji. Boril se je pri Teruelu, pri Aragonu, boril se je v kolenu Ebra ter bil potem pomaknjen v ozadje, ko je Negrin obljubil, da bodo mednarodne brigade zapustile fronto. Dne 6. oktobra je prišel v Katalonijo. Rdeče brigade niso bile razorožene, še manj seve razpuščene, čeprav je Negrin lagal, da so bile. Pariški prijatelj je takoj vprašal Sinišo, kaj je z Martyjem — francoskim komunističnim poslancem, ki je bil v Španiji vrhovni poveljnik mednarodnih rdečih brigad — nakar mu je Beograđan s srditimi naglasom odgovoril:

Tiranstva v rdeči brigadi — Revolver in psotka

»Marty! Ne vem, če je norec ali pustolovec! Mednarodne brigade so bile zanj tvorba, ki jo je sam ustvaril in nad katero je izvajal tiranijo, ki prekaša vse, kar si more človeška domišljija predstavljati. Boril sem se na Balkanu, videl sem armade raznih držav, toda nikjer še nisem videl koga, od generala do preprostega kaplarja, ki bi bil tako besno podivjan kot je Marty. Za vsako najmanjšo stvar, za vsako cigareto, ki si jo prižgal 80 km za fronto, je že prišel z revolverjem in z najgostejšimi psotkami. Marty prihaja iz boljševiške šole. Poleg tega pa zagrizen komunist. Nas je v brigadi razdelil v dva tabora. Eni so na legitimaciji dobili oznako »protifašiste«, komunisti pa, ki so to izpričali, so dobili značko »dober protifašiste«. Prvi smo bili pod stalnim nadzorom. Lahko rečem, da fronta nikakor ni bila naša največja življenjska nevarnost, marveč politično vohunjenje v zaledju. Trije mo-

jih rojakov, ki so se vpisali v anarhistično zvezo, so bili aretirani in še danes ne vem, kam so izginili. Ni jih! Imeli smo vojaške soviete »Charles Politicase«, kjer so nas učili protifašistične borbe.

To so bili navadni komunistični tetaji. Kdor se jih ne bi hotel udeleževati, so ga takoj poslali na fronto, kjer se je moral sam z nekaj ročnimi bombami v rokah boriti proti napadajočim tankom.«

V Mehiko...

Ko so se mednarodne brigade morale umakniti s fronte, je Marty, ki je naveden pustolovec, z revolverjem v roki divjal. Najprej nas je hotel spraviti v Mehiko. Zbral je okrog 1.500 rdečih gardistov, med njimi je bil tudi Siniša Timotijević. Peljal jih je v Puigcerro, od koder jih je imel francoski vlak prepeljati v Bordeaux. Toda iz tega ni bilo nič. Marty se je pojavil ter tako grdo psoval francosko vladno, da besed ni moglo ponavljati. Marty jih je potem spravil spet nazaj v Ripoli, potem ko jim je pobral ves denar, ki so ga imeli.

Mrlički brez imena

Ko se je Franco začel bližati Barceloni, je bila Martyjeva mednarodna brigada vsa razdvojena. Marty jo je hotel poslati nazaj na fronto. Dne 24. januarja v Casa de la Selva je agitiral med vojaki, naj se vrnemo na fronto. Samo 15% rdečih miličnikov mednarodne brigade se je javilo za fronto. Med njimi je bilo 42 Kanadčanov. Drugi nismo hoteli. Ko je Barcelona padla dne 28. januarja, se je Marty vrnil med nas in nas spet hotel spraviti v boj.

Ker se niso javili, je pobral vsem njihove legitimacije. To je pomenilo, da bodo poslani na fronto v ogenj, da tamkaj padejo in da nihče ne bi vedel, katere narodnosti so. Ne Poljaki, ne Jugoslavlani, ne Nemci, marveč brezdomci — brezimni mrlički. Takrat so miličniki začeli v trumah uhajati. Vse je skušalo doseči francosko mejo. Marty je v zadnjem hipu zbral skupino najhujših divjakov, ki so zasedli prehode na meji in so imeli nalogo, da postrele miličnike mednarodne brigade, ki bi hoteli čez mejo. Poveljnik tem četam je bil grški polkovnik Nicolaidis. To je trajalo tako dolgo, da tega Grka ni prepoznal španski polkovnik z revolverjem v roki. Vsaj polovica mednarodne brigade je pobegnila čez mejo.

Železna garda še vedno straši

Nove aretacije - Princezinja Cantacuzen osumljena

Bukarešta, 15. februarja. b. »United Press« *poroča: V Otopeniju so romunske oblasti aretirale sedem vodilnih članov Železne garde. V soboto se je zrušilo v Otopeniju neko zasebno letalo ter sta bila pilot in en potnik težje ranjena in prepeljana v bolnišnico. Policijska oblast je pri tem ugotovila,*

da je potnik imel napačni potni list in da se imenuje Viktor Dragomirescu, znani voditelj Železne garde, ki ga policija že dolgo išče. Policija je aretirala še ostalih pet oseb, ki so obiskala Dragomirescu v bolnišnici. Med njimi je tudi princezinja Cantacuzen.

Božja pota

Na banketu francoskih kulturnih delavcev, ki sodelujejo pri »Revue des Deux Mondes«, je kardinal Verdier dejal, da stoji danes Francija na strani Cerkev, da brani vrednote, ki sta obema enako svete: pametno svobodo, resnično bratstvo in krščansko enakost. Kultura, ki jo brani in brani Cerkev, je kultura Francije, je vzklilni kardinal, in te besede se popolnoma vjemajo z onimi, ki jih je bil ob novoletnem sprejemu diplomatskega zbora na papeževem dvoru izpregovoril francoski poslanik Roux. Zastopnik francoske republike pri sveti stolici je poudaril, da se čedalje bolj razodeva, kako se načela katoliške cerkve strinjajo z miselnostjo francoskega duha in naravnim razpoloženjem ter usmerjenostjo francoske duše.

Vemo, da je ta vekovna bistvena istovetnost katoliškega in francoskega duha, ki jo je zatemnilo stoletje brezbožne prosvetljenosti, prodrila zopet iz najgloblje globine na površje zaradi temnih sil, ki ogrožajo francoski narod prav danes in se pripravljajo na to, da bi vsemu svetu zavlada gola sila krvi, njenih bojevitih naagonov in nadmoč plemena, ki ne priznava ne osebnih pravic, ne enake vrednosti narodov ter vzajemnosti človeštva na podlagi enakopravnosti. To bi pomenilo tudi konec svobodne Francije in njene naloge na svetu, pa je zato razumljivo, če se hoče nasloniti na Cerkev, ki je mati evropske kulture v znamenju prvenstva duha nad krvjo, gmoto in plemenskimi strastmi.

Toda motil bi se, kdor bi mislil, da se je Francija v današnjih stiskah spomnila na svoje katoliško izporočilo samo iz razloga politične oportunitete. V teatru Marigny je kardinal Verdier z globoko duhovitostjo primerjal svojo domovino z apostolom Pavlom. Bog — je dejal — pusti zlim silam dolgo časa svobodo, da razsajajo, dokler ne pridejo do viška. Potem pa si izbere kot orodje svoje vse-

mogočnosti navadno ljudi, na katere nihče ni mislil, da bi mogli njegovi stvari koristiti in v mnogih primerih jih pokliče iz vrst svojih najhujših nasprotnikov. Savel je bil ognjevit, idealist in skrajnež pa viteški: čisto podoben Francozu po značaju. Z vso silo se je zagnal v boj zoper Kristusa in njegovo malo občino v Jeruzalemu. Toda, ko je mislil, da jo bo končno zatrl, ga je premagal Bog, postal je prijatelj Gospodov in največji krščanski apostol narodov, ki jih je prejel kot Jud divje sovražil. Prejšnji fanatični judovski rasist je postal prvi oznanjevalec katoliškega univerzalizma.

Tudi Francija doživlja svoj Damask in zdaj podobno Pavlu, ki se je po hudem pretresu svoje duše podal k Ananiji poslušati božji nauk, razmišlja resnice, ki vodijo k pravemu Bogu nazaj. Bog jo je prisilil, kakor je prisilil Savla, in tako Bog dela vedno. Zdaj uvideva, da je bila kultura, ki so jo razširjali njeni največji vladarji, državniki, pisatelji in učenjaki sedemnajsto let, prava, in da je danes zopet poklicana, da jo brani in se sama v njej prerodi. Še je božje ime izključeno iz njene javnega življenja, toda v njeni zavesti, da mora stopiti na čelo duhovne borbe za svobodo in dostojanstvo človeške osebe in za moralno povezanost vsega človeštva, se javlja božji glas in se pripravljajo zmaga krščanskega duha v še večji moči in dejavnosti ter odkritosrčnosti.

Kardinalove besed nas spominjajo zakona zgodovinske usode, ki se venomer ponavljajo. Po strahotnem razdejavanju revolucije, ki jo je zanetil Rousseaujev brezbožni naturalizem, in po neizrečilih stiskah Napoleonovih vojsk, se Francija obnovi po krščanskem prepovedu, ki so ga pripravili pesnik Fontanes, pisatelj de la Harpe, kritik Geoffroy in veliki Chateaubriand, sami ljudje, ki so doživeli svoj Damask.*

* Glej: Louis Madelin, Royalisme et Revolution, 1938; Jean Prevost, L'histoire de la France après la guerre, 1932.

Kaj je še ostalo od brigade

»Ali je v Španiji še kaj od mednarodne rdeče brigade,« *je vprašal francoski častnik.*

Siniša Timotijević je odgovoril: »Spominjate se, da je neki Italijan Luigi de Gallo, ki je bil nadzornik komisarijata za mednarodno brigado, govoril o uradni številki 30.000 mož, ki jih ta brigada šteje, in o 5.000 mrtvih, ki jih je utrpela. Tem številkam smo se pri brigadi na ves glas smejali. Stvarno pa je bilo mednarodnih miličnikov najmanj 60.000 in na fronti jih je padlo vsaj 20.000. Pred nekaj meseci je bilo odposlanih v Francijo nekaj tisoč ranjenih in pohabljenih in bolnih. Tudi Rusi so vsi odšli. Ko se je prišel splošni umik v Katalonijo, je bilo na severu vsaj še 12.000 miličnikov. Pravili so nam tudi, da jih je vsaj 5.000 še v srednji Španiji.

»Maršal Marty« *je z miličniki govoril špansko. Saj je bilo vseeno, v katerem jeziku je govoril, ko ni znal nič drugega, kakor psovati. Pomagali so mu komunistični govorniki. Posebno v spominu nam je ostal Belgijec »Bouboule«, ki je najbolj znal zmerjati francoske marksiste, med njimi posebno vašega Bluma.*

Do aragonske bitke so bili Rusi srce vsega odpora. Bateriji, pri kateri je služil Siniša, je poveljeval neki boljševiški častnik. Toda po aragonskem porazu so se Rusi izcedili in kar naenkrat jih ni bilo več. Sovjetska Rusija je Španiji obrnila hrbet.

»Špansko ljudstvo nas je sovražilo«

»In ljudstvo, kako je špansko ljudstvo z vami postopalo,« *je vprašal Francoz.*

Siniša mu je dobesedno odgovoril:

»Prebivalstvo! Da, prebivalstvo je špansko! To so Španci! Ko sem se boril v Macedoniji sem doživel čudovite sprejeme od strani prebivalstva. Kako so Srbi sprejemali francosko in srbsko osvobodilno armado! V Španiji nič od tega! Kamorkoli smo prišli, so nas sprejemali hladno, mrko. Niti eden pravi Španjolec nam ni vzklilnil: Hvala da ste prišli! Prav so imeli. Saj smo bili tuji in nikdo nas ni maral! Tudi Francu se je isto dogajalo, kadarkoli so zasedali nove kraje njegovi tuji. Kadarkoli smo prišli v kakšno novo taborišče, so nam dejali, da naj pazimo, češ, da je okolica fašističnega mišljenja. Toda, ker se je to vedno ponavljalo, smo kmalu prišli do prepričanja, da je povsodi tako in da nam je špansko prebivalstvo povsodi sovražno.

»Danes vem, da smo se borili za komunizem in za komuniste. Za nič drugega.« *Kajti diktatura proletariata... poznaj jo! Diktatura je umazana banda tolovajev, ki se bogate na račun in v imenu proletariata.*

Odslej pa boj vsem rdečim

Kaj sedaj, je Sinišo vprašal njegov francoski prijatelj.

»Poslušaj, prijatelj,« *je odgovoril Siniša. »Zavdam svoje tovariše iz brigade, ki so po vsem tem, kar so videli, po vseh krajih in ropih, po vseh nasiljih, po vseh strašnih pustošenjih in krvavih goljufijah, še ohranili v sebi vero v svojo idejo.*

Toda, kar se mene tiče, sem dosti videl in dosti razumel. Preveč, da bi na vse to mogel kedaj pozabiti in da bi mogel dobiti nazaj svoje nekdanje prepričanje. Iz rdeče Španije se vrtam z prepričanjem v srcu, da je komunizem največja nevarnost, ki grozi človeštvu in odslej naprej bo moja edina naloga — moja, ki sem bil član rdeče brigade v Španiji — da se borim proti rdečim, naj bodo ti ali oni.«

Zakopane:

Smuški tek na 18 km

Zakopane, 15. februarja. c. Danes je bil v okviru tekem za svetovno prvenstvo tek na 18 km. Današnjega tekmovanja se je udeležilo tudi deset Jugoslovancev, in sicer med 106 tekmovalci, ki so prišli na cilj. Presenetila je prepričevalna in velika zmaga finskega moštva. Med prvimi 10. mesti so Finci zasedli kar 7 mest in se je tek zaključil tudi s porazom vseh favoritov.

Naše moštvo se je odrezalo še dovolj dobro in je Smolej zasedel 37. mesto. Drugi Slovenec Alojz Klančnik je zasedel 40. mesto, dočim je peti Jugoslovane Zemva na 56. mestu, sedmi Jugoslovane Mrak na 66., osmi Jugoslovane Crnobori na 78. in deveti Gregor Klančnik na 90. mestu. Zadnji med našim moštvom je Edo Bevc, ki je zasedel 99. mesto od 106 tekmovalcev. Drugi Jugoslovane je Kerstein, ki je zasedel 52. mesto v splošnem izidu. Današnji izidi so sledeči:

1. Fince Kurikala, ki je prevozil progo v času 1:5.30;
2. Fince Karpien v času 1:6.5;
3. Šved Pahline v času 1:6.35;
4. Fince Jalkinen v času 1:7.42;
5. Norvežan Larbrader v času 1:7.44;
6. Fince Njeni v času 1:7.55;
7. Šved Dajihn v času 1:7.59;
8. Fince Oltimora v času 1:8.4;
9. zopet Fince Fijumini v času 1:8.33;
10. Šved Damentov.

Smolej, ki je zasedel 37. mesto, je prevozil progo v času 1:13.47 in je torej le 5 minut za prvim Fince. Pred njim so le Italijani, Nemci, Švicar in en Poljak, ki je bil tik pred njim. Sploh so bili Italijani od ostalih evropskih narodov najboljši, dočim so za našim Smolejem še Francozi, ki so zasedli 48. mesto, dočim je najboljši Madžar na 98. mestu in je za njim še naš Edo Bevc.

GLAVNA KOLIKTURA DRZAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Gajeva 8 ZAGREB ilica 15

obvešča cenj. igralce neobvezno, da so bili izžrebani 15. februarja 1939 v V. razredu 37. kola naslednji dobitki:

200.000 din št.	34.513 pri nas kupljena
40.000 din št.	56.095
35.000 din št.	31.142
30.000 din št.	55.993, 73.025
25.000 din št.	272, 70.089
20.000 din št.	35.459, 42.941, 44.414, 53.708, 58.842, 64.369, 80.307, 97.997,
15.000 din št.	23.397, 28.232, 30.040,
12.000 din št.	13.423, 43.121, 48.766, 50.184, 65.342, 67.273,
10.000 din št.	4.240, 7.263, 24.755, 28.779, 39.295, 40.709, 44.387, 45.521, 46.514, 50.811, 55.983, 59.384, 65.093, 67.205, 73.801, 73.980, 83.522, 97.418,
8.000 din št.	5.368, 6.959, 7.229, 8.155, 25.201, 30.150, 32.472, 35.908, 36.594, 46.191, 54.306, 55.065, 67.438, 67.784, 69.011, 69.378, 69.484, 77.016, 85.104, 85.153, 90.591, 91.830,
6.000 din št.	4.280, 14.242, 15.036, 26.576, 37.358, 39.508, 44.896, 51.840, 59.971, 61.560, 65.886, 74.339, 75.445, 80.244, 84.853, 87.043, 91.047, 95.544,
5.000 din št.	3.895, 8.246, 18.274, 20.631, 21.512, 26.037, 36.796, 39.519, 41.931, 48.191, 50.312, 53.117, 53.779, 57.365, 61.726, 62.400, 64.182, 65.007, 73.074, 80.587, 81.588, 91.709, 95.488, 99.454
3.000 din št.	470, 2.663, 36.782, 42.045, 46.653, 47.123, 49.270, 52.328, 69.515, 76.628, 77.893, 78.192, 87.468, 84.146, 95.377, 95.930.

Poleg tega je bilo izžrebanih še ca. 3400 dobitkov po 1000 din.

Prihodnje žrebanje bo 16. februarja.

Angleški načrt o Palestini

Mednarodni položaj sili Anglijo k hitri odločitvi

London, 15. februarja. b. Jutranjiki poročajo, da bo britanska delegacija predlagala na palestinski konferenci Judom in Arabcem rešitev palestinskega problema. Ta načrt obsega sledeče točke:

1. V židovski con bi se določila stalna letna količina za naseljevanje Judov in prodaja zemljišče Judom.
3. V arabski con bo judovsko naseljevanje prepovedano, prav tako pa ne bodo smeli Judje tukaj kupovati zemljišča.
4. Naseljevanje Judov se ne bo omejilo samo iz gospodarskih, temveč tudi iz političnih razlogov.
5. Ustanovitev neodvisne arabske države, kakor zahtevajo Arabci, ki prihajajo v poštev.
6. Osnovanje parlamenta, v katerem bodo Arabci močnejše zastopani od Judov.

»Daily Herald« *pravi, da zaradi položaja, ki ga zavzema Velika Britanija v Evropi in zaradi splošnega mednarodnega položaja Anglija želi, da se palestinsko vprašanje v najkrajšem času reši v smislu gornjih predlogov. Ako ti predlogi ne bodo sprejeti, pa jih bo britanska vlada enostavno vsilila.*

Najboljši tekmovalci iz Srednje Evrope je bil Italijan Danez, ki je zasedel 12. mesto. Italijan Compagnoni je pa takoj za njim na 13. mestu. Borba med prvimi 12. tekmovalci je bila tako ostra, da bi skoraj vsi prvi prišli ob istem času na cilj, če bi bili odšli s starta ob istem času.

Zakopane, 15. februarja. c. V klasični kombinaciji je zasedel prvo mesto Fince Njehinen, na drugem mestu pa je Norvežan Hochbackl.

V ženskem slalomu je zmagala gđ. Cranz (Nemčija); druga je bila Schaad (Švedska), tretja pa Nilsson (Švedska). V alpski kombinaciji sta zopet zmagati prva Cranz, druga Schaar.

Drobne novice

London, 15. februarja. AA. (Reuter.) Nemčija je na osnovi uradnih podatkov v stanju zgraditi mesečno 1200 vojnih letal. Nemčija ima danes 9800 letal, Anglija 7100, Sovjetska Rusija 7000, Italija 4000, Zedinjene države 3500, Japonska 3100 in Francija 2700.

Bratislava, 15. februarja. AA. Slovaška vlada je odobrila ukrepe za ustanovitev zveze slovaških hranilnic. Na seji ministrskega sveta so razpravljali o vprašanju izvoza in uvoza.

Haag, 15. februarja. AA. Havas: Uradno poročajo, da bo kraljica Vilhelmina 23. maja obiskala belgijskega kralja Leopolda.

Varšava, 15. februarja. Havas: V Varšavi je bilo aretiranih okoli 100 oseb zaradi komunistične propagande. Po zaslišanju so obdržali v zaporih 40 oseb, medtem ko so ostale pustili.

Rim, 15. februarja. AA. Stefani: Nocoj ob 22 bo v Beneški palači pod predsedstvom Mussolinija tretji sestanek sedanjega zasedanja velikega fašističnega sveta. Na dnevnem redu je reforma srednje šole.

Pomagajte obmejnim krajem

Obupne prosvetne in gospodarske razmere v dravograjskem okraju vpijejo po pomoči

Dve nasprotji, ki ju človek opazi, ko stopi z vlaka na dravograjsko postajo in stopa preko mostu v trg skozi njega, daje ta človeku misliti. Tlik zraven postaje stoji nov, moderen hotel, dokaj velika in lepa carinarica, poleg nje obširnejši tovorni kolodvor, naložen z rezanim lesom. Vse to potniku, ki prvič stopi v ta kraj slovenske zemlje, daje vtis, da je prišel v kraj, v katerem se življenje bogato razvija. Kaj kmalu pa se mu nudi povsem drugačna slika.

Že stari leseni most, ki so ga zgradili in blagoslovili v času, ko je Slomšek bil nadžupnik v Vuzeu vsakogar neprijetno dirne. Čeprav vodi preko mostu glavna cesta do carinskih uradov in do postaje, nosi most nečasten napis, da ne prenese večje teže ko 3 in pol tone.

Še slabša slika se nudi v notranjosti trga. Neurejena, neravnana in netlakovana cesta, njej ob strani pa stara, propadajoča poslopja, med katerimi je nova le hiša okrajnega načelnika, ki je bila pred nedavnim zgrajena, ko se je semkaj iz Prevalj preselilo okrajno glavarstvo, tema poslopju se pridruži menda le še nova hiša banovinskega zdravnika. Drugih hiš, ki bi bile zgrajene po novem času pa menda že ni več.

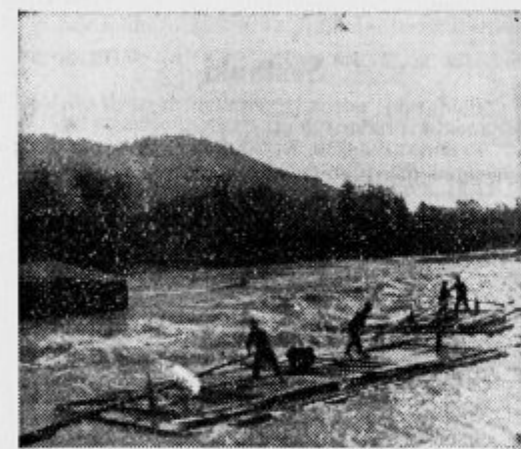
Ako človek primerja obe sliki, ono pred kolodvorom in drugo v notranjosti trga, si res ne ve odgovoriti na vprašanje, ki se mu zastavlja:

da li se namreč Dravograd šele pričinja razvijati, ali pa da propada in da gre svojemu koncu nasproti, če ne bodo nastopile okoliščine, ki bi njegovo smrt preprečile. Pogled na življenje trga v nedeljski večerni uri, ko le tuptam svetli kaka električna luč, ko se le izza malokaterga okna pokaže žarek luči in ko le iz ene dalmatinske gostilne odmeva hreščanje glas veselega vinskega brata, bolj govori zato, da stari, nekdanji pomemben in slovit kraj umira in čaka neslavnega konca.

Dravograd je bil nekdanji mogočno središče...

Na mestu, kjer stoji danes Dravograd, je bilo že v starem veku važno križišče cest, saj se tukaj stekajo kar tri doline: Dravska, Mežiška in Mislinjska. Zato ni čudno, da je že takrat igral tako veliko vlogo, ki je ni izgubil tudi pozneje ne, ko so kraj obvladovali dravograjski plemiči, za njimi pa, ko je njihov rod izumrl, šentpavelski samostan. V tistem času je za Dravograd mnogo pomenilo, da je bil sem prenešen sedež njegove praprajne in ustanovljene kapiteli, čigar prost je stalno živel na Mostiču na Koroskem, njegovi člani pa bili župniki župnij v njegovi okolici in dravski dolini.

Še pred vojno je bil Dravograd živahno križišče, po vojni pa, ko je izgubil koroško zaledje, ki je pripadlo Avstriji, si kar ne more več opomoči in nudi zato razvijajočega se življenja vajenemu očesu kar žalosten pogled. Sedanja dravograjska občina obsega kar pet župnij. Sedaj ima kakih 4200 prebivalcev, ki so po ogromni večini Slovenci. Občina sama je na davčni moči slaba, ker skoraj ves njen teritorij obsega hribovje, le trg sam in bližnji deli lepo ležijo v slikoviti kotlini obdani z visokimi hribovjem. Dravograd ima sedaj 6 razredno ljudsko šolo, pred nedavnim se je semkaj preselilo okrajno glavarstvo, v občini

Splavarji

je prostijska župnija, važen činitelj v občini pa je tudi carinarica.

Krasni kraji — brez sredstev za tujski promet

Neštetočkrat je že bilo povedano in zapisano, da ima Slovenija v nemali meri lepšo bodočnost pričakovati od tujkega prometa, ki so mu z naravnimi lepotami dani vsi pogoji, da se razvija in tako našemu gospodarstvu prinaša stalne izdatne dohodke, ki jih je danes pri nas še tako malo.

Tudi za Dravograd je tujski promet tako pomemben činitelj kakor za premore druge slovenske kraje. In kakor so drugi kraji v tujsko-prometnem oziru zanemarjeni, tako je tudi o Dravogradu mogoče postaviti enako tr-

Pogled na Dravograd

ditev. Zemljepisne prilike trga so take, da bi se iz njega s spretno organizacijo in lepo urejenimi tujkoprometnimi napravami, dalo napraviti za važno tujkoprometno postojanko. Žal še danes manjkajo malone vsi zunanji predpogoji za razvoj tujskega prometa.

Najprej bi bilo treba trg sam prenoviti. Zlasti stare hiše bi, prenovljene, marsikateremu tujcu nudile prijazen, zgodovinsko zanimiv pogled, tako n. pr. stara kapiteljska hiša, in še mnoge druge. Najnujnejša bi bila ureditev ceste skozi trg. To bi se menda dalo še najlažje in najhitreje doseči, saj gre trgu zaradi carinarice, ki jo ima, za ureditev in vzdrževanje te ceste kaldminski fond, iz katerega občina doslej menda še ničesar ni dobila. Treba bi bilo le spretno pritiskati na »ključke« v Beogradu, pa bi se mogoče le iz tega fonda dalo kaj dobiti.

Za razvoj tujskega prometa bi morala občina tudi misliti na primerno kopališče, katerega doslej še nima in kar gotovo ne le solca in zraka, ampak tudi vode željnega tujca, ne more privabiti.

Trg ima v svoji okolici mnogo prelepih izprehodov in razglednih točk, ki so pa prometu zaprti, ker do njih nilepih in markiranih poti, kar bi bilo treba še vse napraviti.

Zaenkrat je v Dravogradu le en nov in vsem zahtevam odgovarjajoč hotel, ki je v stanu vzeti pod streho razvajenega tujca. Tudi v tem oziru čaka Dravograščane še mnogo dela, preden bodo za tujce imeli dovolj in primernih gostišč, ki tudi ne bodo smela pozabiti na Prosvetni dom, na lepo družabno dvorano za kino, koncerte, morbitne gledališke predstave in slabo. Prav pri povzdigi tujskega prometa bi Dravograd moral močno zagrabit za delo, da ga drugi bližnji kraji ne bodo še bolj prehiteli.

Gospodarsko hiranje vidno na vsakem koraku

Trg sam vzbuja videz, da sam v gospodarskem življenju ne pomeni ničesar ali pa vsaj mnogo ne.

V njem samem ni nobenega večjega gospodarskega podjetja. Kar je močnejšega gospodar-

skega življenja, se odigrava zunaj trga v Meži, kjer je nekaj industrije, ki se pa tudi ne more kaj mnogo in prida razviti. V trgu samem ni niti večjih trgovin. Vse do zadnjega je v Dravogradu, ki je vendar nekdanji bilo važno prometno središče, poslovala le stara posojilnica. Noben drug denarni zavod se ni tukaj naselil, nikaka druga prodajna ali konzumna zadruga se tukaj ni ustanovila. Šele prav pred kratkim smo osnovali nakupno in prodajno zadrugo, ki se pa še mora boriti s početnimi težavami, ker nima dovolj obratnega kapitala in primernih prostorov, ne za pisarno, ne za skladišče.

Človek bi mislil, da je Dravograd vsaj nekako središče za prodajo lesa, kaj je v okolici in okraju mnogo, saj je dravograjski okraj

eden najbolj gozdnatih okrajev v dravski banovini. Ker pa gre velik del trgovine z lesom proti Mariboru in Celju iz drugih manjših žrnih postojank, po Dravi poleg tega še mnogo po vodi, tudi v tem oziru Dravograd ne more imeti pomembnejše vloge.

Le pred par leti je izgledalo, da se bo Dravograd mogel povzdigniti, pa je upanje kmalu splahnelo. Takrat je namreč železniška uprava dala Dravogradu to ugodnost, da so bile tarife za prevoz lesa z njegove postaje nižje kakor iz drugih bližnjih ali pa tudi daljnjih krajev. Železnica je na ta način hotela uspešneje konkurirati s splavarstvom. Tako se je nekaj časa dogajalo, da je les v velikanskih množinah iz vsega okraja prihajal v Dravograd, odkoder so ga z železnico spravljali dalje. Žal, za Dravograščane seveda, je železniska uprava te tarife ugodnosti opustila, in tako gre danes lesna trgovina v veliki večini mimo okrajnega središča.

Nezadostno šolstvo — Gimnazija ali strokovna šola

Skoraj bi si upal zapisati, da je stanje šolstva v Dravogradu, še bolj pa v onih župnijah, ki spadajo v sestav trške občine, porazno. Čeprav naš življenjski narodni interes zahteva, da bodi zlasti v obmejnih krajih za šolstvo kar najvzornejše preskrbljeno, so šolske razmere zlasti v okoliških župnijah obupno slabe. Kar v vseh župnijah imajo le dvorazrednice, ki v današnjih časih pač ne morejo več ustrezati. V zvezi s pomanjkljivim šolstvom je zanimivo,

da je v obrobni hribovitih predelih občine med starejšimi ljudmi odstotek nepismenih razmeroma visok. Takih ne manjka niti v vrstah uglednejših mož v fari, v kateri uživajo ugled in v kateri imajo tudi vidnejšo vlogo. Zato takšne šolske razmere v tej važi obmejni občini niso le kaka pomanjkljivost, marveč sramota, ki jih bo treba čim prej odpraviti. Če se to ne bo storilo, potem bi to skoraj pomenilo toliko, kakor da bi povedali, da nam je narodnostna usoda tega obmejnega koščka slovenske zemlje deveta briga.

Vsako jutro - vsak večer:

zobna pasta Chlorodont

V zadnjem času so se krajevni činitelji pričeli zavzemati za to, da bi se v Dravogradu osnovala nižja srednja šola. Ker imajo meščansko šolo že v Slovenjgradu, so mnenja, da ne kaže druge take šole ustanovljati Dravogradu, pač pa bi se naj ustanovila nižja gimnazija, za katero so na merodajnih mestih že napravili potrebne korake. Z nižjo gimnazijo bi hoteli dvigniti središni pomen svojega trga, istočasno pa vanj priklicati večje število izobraženstva, ki je sprčo ogromnega prosvetnega dela, ki bi ga bilo še treba opraviti, tudi skrajno potrebno. Vprašanje nove nižje gimnazije v Dravogradu ima seveda tudi svojo senčno stran na katero so opozorili tudi tisti, ki imajo odločati o usodi nove gimnazije. Nižjih gimnazij imamo že preveč, še več pa imamo polizobraženega proletarijata, ki prihaja iz takšnih nižjih srednjih šol. V zvezi s temi senčnimi stranmi nove gimnazije pa se zato že začne pojavljati tudi misel, da bi se v Dravogradu mesto gimnazije ustanovila kaka strokovna šola,

najboljše kaka dveletna kmetijska šola sliha oni na Poljeh, ki bo že skoraj dograjena. Na to rešitev šolskega vprašanja v Dravogradu bodo morali misliti krajevni činitelji in tisti, ki o šolah odločajo, potem pa izbrati boljše in smotnejše.

Ljudsko prosveto na državni meji je treba dvigniti

Kdor se je bavil z ljudsko izobraževalnim delom ve, kakšno so razmere v dravograjskem okraju Slabemu stanju ljudske prosvete seveda ni krivo le vse premajhno delo in zanimanje, marveč tudi svojevrsne prilike. Tukaj je le malo strnjenejših vasi, prevladujejo posamezna naselja katerih prebivalstvo se sreča le na nedeljo in praznik pri cerkvi. Take razmere seveda za razvoj prosvetne organizacije niso ugodne.

Kakor ljudsko-izobraževalno delo počiva v velikem delu okraja, tako tudi ni vzorno v dravograjski občini sami. Do nedavnega n. pr. v trgu samem razen Sokola, ki pa životari le med malečevilno uradništvo, ni bilo nobenega prosvetnega društva. Šele v zadnjem času, ko je v Dravogradu za prosta prišel vlč. g. M. Munda, se je začelo živahno društveno življenje. Ustanovljene so verske organizacije, Prosvetno društvo s knjižnico, dosedaj v Dravogradu ni bilo nobene knjižnice, ki bi bila dostopna širši javnosti, živahno pa sta začela delovati tudi Fantovski odsek in Dekliški krožek.

Da je bilo sprčo takih razmer zanimanje za slovensko podučno, leposlovno tedensko in dnevno čtivo majhno, je povsem razumljivo, prav tako pa jasno, kakšno nevarnost za naše narodno življenje tako nezanimanje predstavlja.

Pomagajte!

Če bi sodili po izkušnjah zadnjih 20 let, bi morali biti črnogledi in reči, da pomoči ni od nikoder pričakovati. Vse po prevratu namreč v kraju, ki mu je Dravograd središče, razen par malopomembnih javnih del, ki jih je z malenkostnimi prispevki drugih činiteljev izvršil okrajni cestni odbor,

ni bilo izvedeno niti eno javno delo. Okraj in Dravograd sam od višjih oblasti ni takorekoč ničesar dobil. Izgleda, da na nas Slovenceh leži kakor preklestvo, da se za vse kraje brigamo bolj kakor pa za obmejne. Vključ vsem dose-danjam razočaranjem pa Dravograščani vendarle upajo, da se bo okrenilo na boljše, da smejo upravičeno pričakovati pomoči, ki jim je za povzdigi njihovih kraja, ki je obenem važno središče celega obmejnega okraja, nujno potrebna.

Če bo taka pomoč prišla, bo mogoče reči, da se je Dravograd zopet začel razvijati, če je pa ne bo, pa bo držalo, da umira.

»Seveda, gospod doktor. V našem mestu se poznamo vsi vseprek.«

»Da, milostljiva, le z eno edino izjemo. Na karnevalu nisem poznal vaše hčerke.«

»Hano sem že okregala, ko mi je pripovedovala o vsem. Bojim se, da niste preveč užaljeni. Saj je še otrok, pa take komedije.«

»Niti najmanj se ne jezim na vašo hčerko. Z veseljem moram priznati, da je zelo dobro predstavljala pravilno vilo. Kot vidite, imam danes z vašo vilo sestanelek.«

Poslednji stavek je gospo Lohovo docela prečel. Takoj je bila pripravljena okregati Hano, a se je obvladala: »Tega nisem vedela,« je dejala in ostro pogledala Hano.

Godba je prekinila nit razgovora. Doktor je poprosil Hano za ples. Raznobarvne luči so se lesketale na parketu, Hani pa je bilo tako tesno pri srcu. Skoraj se je bala spregovoriti. Ko bi mogla čitati doktorjeve misli. Ali ni razočaran? — Ne, saj ni... Toliko krasnih besed ji je govoril med plesom Spremljal ju je domov. Ko se je poslovil, je zaprosil gospo Lohovo: »Mislim da mi ne bodete branili, če bi spremljal vašo hčerko. Zavoljo flirta tega ne delam.«

Gospa Lohova je seveda dovolila. Kako hvaležno in z ljubeznijo ob enem ga je pogledala Hana. Saj sedaj ji ne bo treba gledati z razbolelim srcem preko malega trga na okno tam preko, saj sedaj ve, da tam bije zanjto zlato srce doktorja Malega.

Pozneje je postala neznana vila s karnevala soproga doktorja Malega. Klub temu, da je bila le človek, ji je pogosto delal moja »vila s karnevala«.

Češko: V. Sebetka, prevel: jz.

L I S T E K

Vila s karnevala

»...dovoljujem si Vas povabiti na karneval, ki bo... v dvorani hotela... Geslo: Od pravljice do pravljice...«

Hana je bežno prečitala povabilo, katero ji je prinesel poštar, s plesočimi koraki je zbežala v kuhinjo, zavrla je mamic, jo poljubila na lice in zaprosila: »Mamica, kajne da mi dovoliš. Ni sem se bila na karnevalu.«

»Ti divjak ti,« je pokarala gospa Lohova svojo hčerko: »ne vem, če to zaslužiš.«

»Mamica, saj vendar letos še nisem bila nikjer.«

»Kako pa se boš oblekla?«, ji je dovolila mati. »Za vilo se bom maskirala,« je takoj že odločeno odgovorila Hana. »Nikdo me ne bo spoznal. O polnoči odidem domov. In... morda se mi...«

Hana tega stavka ni skončala. Za trenutek se je zagledala na mali zaščeni trg in na okno tam preko, kjer je stanoval on, visok, lep in tako brezbržen za okolico; on, ki se je namemhal samo svojim pacientom, morda zato, da bi jim s tem olajševal njihove bolečine; on svetlosveti zobozdravnik.

Gospa Lohova je zaslutila, na kaj morda misli njena hčerka, a dejala ji ni ničesar. Vedela je, da mladost mora imeti svoje sanje in upe in tudi vedela, da te krasne vanjive cvetove nekoč potrga čas...

Snežinke so lahko padale po tlaku, sneg je bil vse ozarjen e svetlobo plinskih svetilk. Z razsvetljenih hotelskih oken so plavali po ulicah veseli zvoki Straussovega valčka »Zlato in srebro«.

Hana — maskirana za vilo, oblečena v nežno zeleno svilno v pajčolan, je plesala z doktorjem. Plesala je lahko kot metulj, kot sen, kot mesečni žarek na večer. Ni govorila, samo s kimanjem glave je pritrjevala ali ugovarjala. Doktor Mali se je zamenjal vplesti jo v razgovor, zastoj se je trudil, da bi jo spoznal. Pazljivo je povpraševal znanca ali zvedel ni ničesar. Tam je bila vila, ne Hana Lohova. Zнала je pritrjevati geste, ki karakterizirajo vsakega človeka. Hana je bila pravilno bitje, ki je zašlo med ljudi, da bi jih očarala s svojo krasoto. In to je tudi v polni meri dosegla. Oči mladih mož so jo iskale po dvorani; najbolj pa je očarala doktorja Malega. Njegovo srce je zagorelo k neznani krasni vili. Zastonj so skušala druga dekleta vzbuditi njegovo pozornost; čim je bil prost, takoj je poprosil neznano vilo za ples. Vzbudil je pozornost vse družbe, kajti vse mestece se je zanimalo za doktorja Malega. Vila Hana se je tega na tihem zelo veselila. Skoraj, skoraj se je hotela razkriti, toda tega ni storila.

Doktor Mali je nestrpno pričakoval polnoči. Tedaj vsaj spozna, kdo je ta vila, a pri tem se je skoraj bal, da bi ne bil nehalno razočaran.

Polnoč se je počasi približevala. Hana je premišljevala ali naj ostane ali naj odide? Kaj bo, če doktor Mali spozna, da je vila Hana, hčerka učiteljeve vdove?... Ali se morda izpolnijo Hanine sanje...

Oglašila se je ura... polnoč. Monotonno so zveneli njeni udarci.

»Sedaj bom končno videl, kdo je ta krasna vila. Dovolite, da vam snamem masko in postanete — človek,« je govoril doktor.

»Ne, gospod doktor, maske ne snamem. Polnoč je, zopet moram v svoje kraljestvo, moje estre vile bi plakale, ako se ne bi vrnila... četudi mi je zelo všeč v vaši družbi...«

»Ne, ne pustim vas, prelepa vila,« je vroče šepetal doktor, kot bi bil mlad študent, kateremu hoče uteci krasni sen. »Moram vas zopet videti, je skoraj ukazovalno dejal, kakor da bi bila Hana njegov pacient, ki ga mora ubogati.«

»Bojim se, da bi bili razočarani,« je žalostno odgovorila Hana.

»Ne odhajajte, prosim Vas.«

»Moram. Mati me čaka. Obljubila sem ji, da točno ob dvanajstih zapustim dvorano.«

»Neizprosa ete. Vsaj recite mi, kdaj in kje bi se lahko videla?«

»Pojujtršnjim zvečer pojdeva z mamico v kavarno. Sedeli bova ob oknu, čitala bom časopise,« je že odhajaje odgovorila Hana.

»Na svidenje,« ji je še zašepetal doktor in dolgo zrl za odhajajočim dekletom.

Kako je bila vesela Hanina duša, koliko krasnih slik je prešinilo njene misli, predno je zaplala. Kako lep se ji je zdel svet. Kako rada bi pobožala zlato mesec, ki se ji je nasmihal in ki ji je razsvetljeval obraz s čino svetlobe. Pravljica iz sanj je postala resnica. Doktor Mali bo prišel v kavarno, sedel bo poleg nje, govoril bo z njo, od časa do časa se bosta srečala s pogledi in morda celo zaplešeta... govoril ji bo morda sladke besede ljubezni... in postane njegova žena...

Doktor Mali je prišel in se razgledoval po kavarni. Hana je zardela prav do ušes. Nekoliko se je namahnila in obrnila proti njemu naznačeni časopis, da bi vedel, kam naj sede. Pristopil je k mizi in se poklonil:

»Upam, da se mi ni treba predstavljati, saj se poznamo, milostljiva gospa.«

KULTURNI OBZORNIK

Razstava italijanske knjige v Ljubljani

V nedeljo, dne 19. t. m. bo v ljubljanskem Narodnem domu otvoritev velike razstave italijanske moderne knjige, ki naj predstavi Slovenem sodobno italijansko kulturo. Razstava je bila že v Beogradu in je sedaj v Zagrebu ter pride tako tudi v Ljubljano. Razstavo moderne italijanske knjige organizira Zavod za kulturne stike z inozemstvom pod predsedstvom g. Aleksandra Pavolinia ter obsega okrog 4000 zvezkov. To so izbrana dela, ki naj pokažejo italijansko sodobno kulturo prijateljski državi, kakor je Jugoslavija. Vsi klasiki, od najstarejših do sodobnih, so zastopani na tej razstavi sodobne knjige, ki prihaja zdaj v Ljubljano. Tako so predstavljeni vsi važnejši italijanski pisatelji, kakor tudi zgodovinarji in umetniki. Literatura, državnoznanstvo, ekonomika in socialne znanosti, gledališka discipline,

filozofija, religije, arheologija, glasba, likovna umetnost, narodna folklor in znanost o fašizmu — vse to je obseg te razstave. Posebni oddelek bo obsegal tudi italijanske kulturne vplive na orient in Balkan, tu bodo razstavljena tudi jugoslovanska dela, ki so bila tiskana v italijanskih mestih, ter tudi italijanske knjige, ki poročajo o zgodovini in kulturnem življenju Jugoslovancov ter njih prevodi. V celoti ima razstava namen, pokazati našemu občinstvu delo fašistične ere za italijansko kulturo ter težnjo zblizati kulturno dve državi, ki sta navezani na svoje sosedstvo. O razstavi, o kateri je naša želja, da naj bi nudila podobno razstavo jugoslovanske kulture v Italiji, bomo še poročali ter danes samo opozarjamo na ta pomembni dogodki, ki nadaljuje tradicijo razstav čuščoslovaških in francoskih knjig.

Ob dramatizaciji Murnikovega Matajevega Matija

Pogovor s prirediteljem rež. M. Skrbinskim.

Če si prišel na misel, da dramatiziraš to Murnikovo povest?

Moj rajni oče, ustanovitelj prvega stalnega diletantskega odra v Mariboru, kjer je skupno z mojo materjo tu in tam tudi sam nastopal, je bil zelo vesel človek in je poleg drugih rešenih naših, srbohrvaških, čeških, italijanskih in nemških pisateljev, zelo rad bral tudi humoristično literaturo in se do solz nasmejal, ko je prebral prvič Matajevega Matija. Prebral ga nam je v domačem krogu vedno in vedno spet na glas, da nas zabava, pri čemer je vedno znova opozarjal na Murnikov imenitni kmečki jezik. — Pa mi je dejal pred več kot deset leti nekoč, da bi Matajevega Matija zelo rad videl na odru in da ga naj dramatiziram. Odlagal sem in odlagal in moj oče se je smehljaje prešel v boljši svet. Ko sem mu vklepal v grobni kamen verze:

Ljubil besedo si šalo in smeh,
dela bilo ti je smisel življenja,
pridno oral na domačih si tleh
narodno seme sejati prebujenja.
sem se ob zadnjih dveh verzih spomnil njegovega velikega dela v medvojnem tako zelo nemčurškem Mariboru, kjer je ustanovil »Delavsko bralno in pevsko društvo Maribor«, ki ni imelo nobene strankarsko-politične smeri, temveč samo nacionalno-vzgojno, da je združevalo v sebi zgolj Slovence vseh stanov in vseh — po Cankarju: »domačih nazorov«!

A verz »Ljubil besedo si šalo in smeh« mi je potnil v spomin na očetovo željo tudi Murnikovo knjigo v roko in tako sem se kratko po očetovi smrti — in tega je zdaj že precej časa — spravil na delo ter dramatiziral Matajevega Matija.

Kakšne misli so te vodile pri oblikovanju dramatizacije?

Misel, da nudim odrom nekaj za razposajane dni v letu, prav posebno za pustni čas. Saj Matajev Matija nima namena biti dika našega kmeta, temveč nam je hotel Murnik, gotovo oplojen po Jurčičevi realistični povesti »Urban Smukova ženitev«, podati v kmečkem okolju tudi groteskno povest, ki naj bi zgolj zabavala.

Ker sem mislil pri dramatizaciji predvsem na diletantske odre, ki so tehnično okornejši kot poklicni, tako da niti ne razpolagajo z dovolj mnogovrstno kuliserijo in so tudi scenične spremembe

na njih zamudnejše, sem opustil misel, da bi zasnoval dramatizacijo v večih slikah, ki bi jih bilo lahko deset do dvanajst, ter sem stisnil vse v tri preprosta dejanja, katerih prvo se vrši v Malem dolu v gostilniški sobi mlinarja Zagorjana, kjer Matija snubi lepo domačo hčerko Ano in ga nagovori Andraž Hudopisk, naj pojde v ris in v Ljubljano! — Drugo dejanje se vrši v salonu Matajevega svaka trgovca Krajana v Ljubljani, kjer reši Matija v otroško naivni dobroti svoje srca svaka nemčurekega zeta. — Tretje dejanje pa je deljeno v dve slike, ki se vršita obe na Telebanovem v koči škilaste Mice Kobacajke s »kljukasto betico« ter smo v prvi sliki priča revolucije, ki jo dvigne Andraž Hudopisk proti pregrešnemu Matiji, ki je šel v ris in — Bog nas varuj — celo v Ljubljano, to Sodomu in Gomor! V drugi sliki tega dejanja pa se zabavamo ob vrnitvi Matije iz Ljubljane, ko uduši upor Telebanovcev proti sebi »pripovedovanjem čudežev«, ki jih je videl v Ljubljani ter ob veseli združitvi Matajevega Matije z Mico Kobacajko, ki se je dolga leta zalostila kot vdova, da so »ji letele solze križema po obeh ramah, kadar se je kisala za svojim rajnikom! — Harmonika, ples in skenjanje zaključujejo to groteskno veselo zgodbo.

Kako se pa bodo obnesli naši igralci?

Zelo sem zadovoljen z igralci Franciskanske prosvete, ki bo nastopila z Matajevim Matijo to nedeljo v franciskanski dvorani. Našel sem med njimi primerne »potezone« za Matajevega Matijo; v svoji masti se dušečega malharja Andraža Hudopiska, ki se zna povsod priključiti, kjer je kaj za pod zobe in za grlo ter hudogled Mico Kobacajko. To so najpogostejše osebe te Murnikove povesti, tako da bodo že ti trije originalni podani plastično in s potrebno zabavno groteskno, ne da bi omenil vseh drugih naših marljivih in požrtvovalnih igralcev in igralke, ki bodo pripomogli k uspehu te naše pustne šale! Vredno je tudi pripomniti, da bo Franciskanska prosveta dala to burko sicer za predpustni čas in tudi hkrati v spomin na 5letnico smrti našega najboljšega slovenskega humorista Rada Murnika. Vsej tako se bomo spomnili reveža, ki je umiral v ubožnici v najhujšem trpljenju, pa nam ustvaril tako vedro in veselo postavo kot je njegov nesmrtni Matajev Matija.

ki pozna nekdanjo lirčnost tega pevcu, bi utegnil dvomiti o uspehu. Toda nastop je obratno dokazal, da se je tenorist Gostič v zadnjem času močno razvil v dramatičnost in se je v tem nastopu zelo ugodno uveljavil. Zlasti v zadnjem dejanju je seglo petje v kvaliteto.

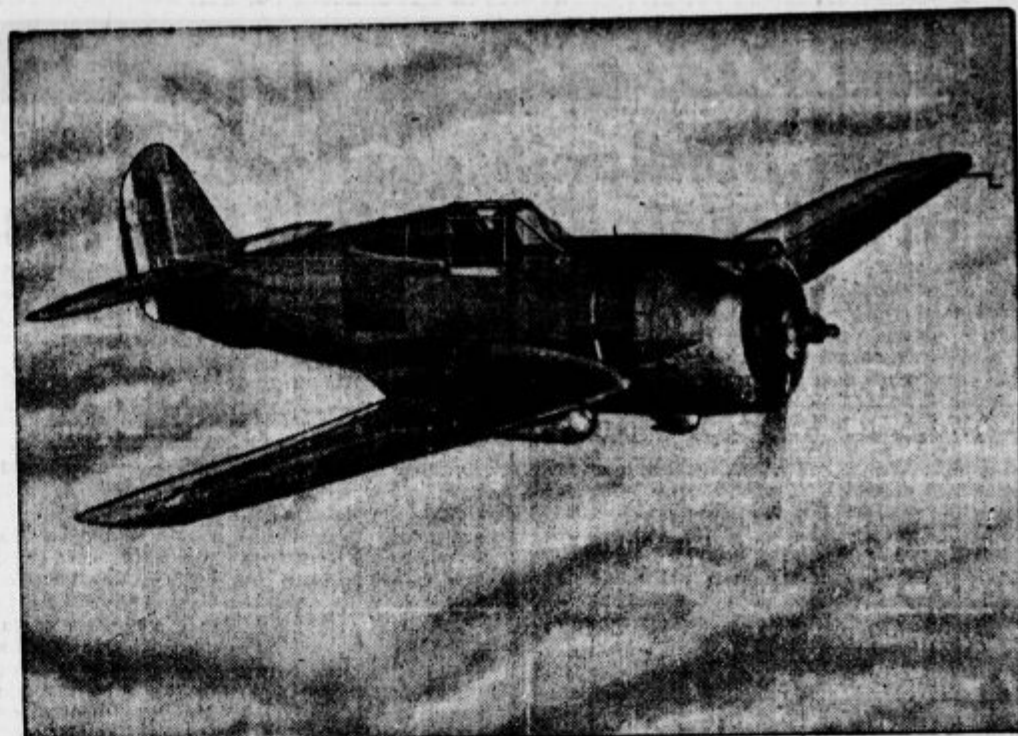
Pred nedavnim časom smo tudi z veliko vneto poslušali v »Prodani nevesti Josipa Križaja, ki je s svojo suvereno igrjo in polnim ter izenačenim petjem nudil velik umetniški užitek. V. U.

Revije in časopisi

Československo-Jugoslovanska Revue v Pragi, št. 8.—10. VIII. letnik. Prinaša zopet veliko gradiva, ki se tiče medsebojnih kulturnih stikov med vsemi slovanskimi narodi obeh držav. Ta dvojna številka je posvečena 20-letnici Jugoslavije ter ji je posvetilo napisal glavni urednik, ministrični svetnik dr. Beringer. Poseben nekrolog je posvečen dr. A. Trumbiču. Portret I. Cankarja je podal za 20-letnico smrti dr. Berkepeca, portret Gunduliča pa ob 300 letnici dr. Heidenreich, docent za jugoslovansko književnost v Pragi. — K. Georgijević govori o dveh zbornikih hrvatskih kmetov (Selo govori), Janko Liška pa o Prekmurju, kjer se je pred kratkim ustanovila jugoslovensko-slovaška liga. Posebni članki so posvečeni Sarajevu in skopljanskim kujundžijam ter uspehu srbske igre Petroviča »Pot pravičnega« v Pragi, ki spada po motivu v sorodništvo s Cankarjevim »Hlapcem Jernejem«. Ostali deli razglednika so v veliki meri posvečeni tudi slovenskim kulturnim dogodkom, ki jih ocenjuje in o njih referira dr. Berkepec. Tako so ocenjene pesmi A. Gradnika »Večni studenci« ter roman A. Ingoliča »Mlada letca, kakor tudi Malešove in Goršetove monografije. Zanimiv je češki prevod Zupančičeve pesmi »Hej, oblaki preko polja — kam?« ki ga je v lepo češčino pesniško prevel slovenski pesnik Dušan Ludvik:

Hej, vy mraky nad dolinou — kam
Reko, kam tve vody plynou — kam?
Stromy tež by v dálku spěly,
květy, listy s větví chtěly — kam?
Děvče, stezkou přes zahrádky — kam?
Jako křídla sukně, šátky — kam?
S větry, splašeni vy oři,
na nich dny mé přes pohoří — kam?

»Slovenski pravnik«, leto LIII. Glasilo društva »Pravnik« v Ljubljani. Št. 1.—2. prinaša razprave: dr. Milan Škerlj: Omejitve poslovanja gospodarskih združenj. Dr. A. Munda: Ali ima obtoženec pravico, vlagati revizijo ali polni priziv zoper sodbo, s katero se izreče sodišče za stvarno nepristojno. Dr. Josip Globevnik ml.: Izločitvena tožba (§ 36 ip.) izvenknjižnega pridobitelja nepremičnine. Dr. F. Skaberne: Deveti kongres Mednarodne unije odvjetnikov. Slede književna poročila, ki so jih napisali Milan Škerlj (o Murkovi knjigi o vrednostnih papirjih), dr. Gorazd Kušej, Aleksander Bilimović, dr. Rudolf Trofenik in drugi. Kot dodatek izhajajo odločbe kasacijskega sodišča v kazenskih stvareh ter odločbe v upravnih stvareh — Revija ureja univ. prof. dr. Rudolf Sajovic ter stane letno 60 din.

Francija je v Ameriki naročila 100 letal tipa »Curtiss Hawk 75« (slika). Letalec H. Lloyd Child je s enim teh letal nad letališčem Buffalo v padanju dosegel hitrost 920 km na uro in je to največja hitrost, ki jo je doslej kako živo bitje doseglo. Ta hitrost kaže, kako trdno so letala zgrajena, da jih niti tak zračni pritisk ne stre.

Ob mrtvaškem odru papeža Pija XI

(Pismo našega dopisnika iz Rima.)

Rim, 12. februarja.

V Sikstinski kapeli, ob 5 zjutraj.

Zadnja avdienta pri papežu Piju XI.

V Sala reggia vlada poltema. Skoz dve vrsti gardistov stopamo v kapelo. V valu molčeče množice. Vsak skuša videti čez glave ljudi pred seboj, vsak išče neke v ospredju... Kje leži?

Skozi široko odprta vrata že vidim mrtvaški oder. Ob njem gardisti v slovesnih uniformah, z golimi meči v rokah, zraven njih papeževi tajni komorniki, vsi v črnem, in prelati in zastopniki vseh stopenj cerkvenih dostojanstev.

Sv. oče počiva na temno rdečem katafalku. Glava, pokrita s »camaurom«, mu počiva na belem vzglavju. Obleden je v bel talar, ki mu sega do gležnjev, čez ramena in prsi ima oblečeno mozeto in rdečega žameta. Suhe roke ima sklenjene na prsih. Na prstancu desne roke majhna, črna pega: tu je sedemnajst let počival papeški prstan z znamenji ribiča iz Galileje. Sedemnajst let so ta prstan poljubljali stotisoči katoličani iz vseh delov sveta, zastopniki vseh plemen, vseh stanov, vseh narodov. Sedaj prav tako pisana množica molči polzi mimo njegovega mrtvaškega odra. Iz sklenjenih rok se mu navpično dviga velik lesen križ, kakor da ga še mrtve roke opirajo, da se ne nagne. Rožni venec se vije okrog prstov in opira roke. Papeževe roke s križem in rožnim vencem — ta zveza krščanskih simbolov ti najprej stopi pred oči.

Obraz svetega očeta je blede in hrani v sebi veliko

tišino, ki napolnjuje vso kapelo. Nihče izmed obiskovalcev ne upa biti radoveden, nihče ne pogleduje zvedavo okoli, tudi veličastne Michelangelove slike so danes brezpomembne, vse veličastje Sikstinske kapele se je umaknilo nekam daleč. Tu je samo papež, ki leži na mrtvaškem odru, s stisnjenimi ustnicami, izrazito izklesanim nosom — tu leži v neopisljivem miru, tišina v Sikstinski kapeli pa se boji, da se bo zgani in izpregovoril, saj je papež. Papež je sicer umrl, toda kdo to doume, ko je pa tu...

Tako torej počiva sv. oče, ki si nikdar ni privoščil nobenega miru. V kapeli, v kateri je bil pred 17 leti in štirimi dnevi izvoljen za papeža. Po tej dobi so ga mirnega in vdanega položili pod Michelangelovo poslednjo sodbo. Oči ima trdno zaprte, toda pod vekami so še vedno obrnjene proti Sodniku, proti nebu...

Silna je ta avdienta pri papežu Piju XI. Poslednja

pa govori kakor pri vseh dosedanjih in s svojim kviku obrnjenim pogledom vse dviga nad zemljo. Le da danes govori še močnejše, kakor da potem ne bo več tako viden, da se hoče umakniti v podzemlje, kjer že počivajo papeži v dolgi vrsti.

Molče polzi mimo mrtvaškega odra procesija duhovnikov in laikov, vseh uniform, vseh narodnosti —

toda molk poziva vse razlike. Kakor otroci preprosto in pobožno gledajo belega moža na blazinah, ki ga nikdar več ne bodo videli. Tiha solza se utrne po licu, oči se poslednjič ozro na leseni križ, na trdo stisnjene ustnice, na ves beli obraz sv. očeta — zadnja avdienta pri papežu Piju XI. je minula.

ŠPORT

Bravo, Praček!

V včerajšnjem našem listu smo poročali, da si je Ciril Praček izvojeval na svetovnem smučarskem prvenstvu v Zakopanem nad vse častno mesto v slalomu. Bil je namreč sedmi in so bili pred njim samo en Švica, štirje Nemci in en Norvežan. Za seboj pa je naš odlični Praček pustil vse Italijane, Francoze, Švede, Poljake in celo vrsto najboljših smučarjev sveta. Kaj pomenijo Italijani v alpskih disciplinah, kaj Francozi, nam menda ne bo treba posebej poudarjati. Italijanski smučarji, katere stalno trenirajo največji mojstri na svetu, so namreč v alpskih disciplinah dosegli ponovno sijajne uspehe in so se vedno prerinili v najspretnostne vrste. Francoze vodi in trenira svetovni prvak Allais, ki spada med najelitnejše tekmovalce na svetu. Njegovi učenci ga že tudi skoraj dosegajo in je ravno zaradi teh odličnih alpskih smučarjev Francija imela vedno tako važno vlogo na svetovnih in olimpijskih igrah. Prezreti dalje ne smemo ostalih mojstrov iz Norveške, Švice, Švedske, Poljske, ki so ostali za našim prvakom Pračkom.

Praček je izšel z Jesenic, ki so dale doslej največ in najboljših smučarjev v alpskih disciplinah. Kdor opazuje športno življenje teh gorenjskih delavcev, ta vidi in mora priznati, da je tam danes toliko prvostopenjske naraščaja za smuk in slalom, da bomo v najbližji bodočnosti imeli važno vlogo na vseh olimpijskih in svetovnih tekmah.

Ciril Praček, naš odlični smučar, ki je v Zakopanem na svetovnem prvenstvu dosegel v slalomu nad vse častno 7. mesto.

Časi, ko smo hodili na važna mednarodna srečanja samo opazovati kako drugi tekmujejo v smučanju, so minili, saj kar se alpskih disciplin tiče. Pračkov uspeh nam je to najbolj nazorno potrdil. Njegov uspeh v Zakopanem je bil doslej najboljši kar smo jih doslej dosegli na mednarodnih srečanjih. Edino Smolejev rezultat na zadnjih olimpijskih igrah ter lansko leto v Lahtiju se da primerjati s sedanjim Pračkovim.

Včeraj smo navedli vrstni red slaloma, danes pa navajamo še rezultate celokupne alpske kombinacije: 1. Jennwein, 2. Walch, oba Nemčija; 3. Rominger (Švica); 4. Cranž, 5. Lantschner, oba Nemčija; 6. Berg (Norveška). Naš Priček je zasedel 12. Heim pa 19. mesto.

Vrstni red narodov pa je naslednji: 1. Nemčija, 2. Švica, 3. Norveška, 4. Italija, 5. Francija in 6. Poljska. Škoda, da nismo imeli mi še tretjega tekmovalca v Zakopanem in bi tudi kot moštvo zelo dobro odrezali.

A kljub temu je naš uspeh na letošnjem svetovnem prvenstvu odličen in to prav zaradi izrednega uspeha našega Pračka, kateremu vsi športniki iskreno čestitamo in smo mu zelo hvaležni, da nas je v izredno težki mednarodni borbi tako sijajno zastopal. Tudi Heimov uspeh je prav časten. Le tako naprej gorenjski fantje in uspehi bodo od leta do leta bolj, v najbližji bodočnosti pa gotovo taki, da bodo imeli tudi drugi narodi spoštovanje pred nami.

Šmucarske tekme ZFO in ZDK

Prihodnjo nedeljo bosta imeli naši največji mladinski organizaciji Zveza fantovskih odsekov in Zveza dekliških krožkov svoje letošnje smučarske tekme na Jelovcih ozir. na Mošenjski planini nad Kropo. Fantje bodo tekmovali v drugem delu letošnjega prvenstva ZFO v klasični kombinaciji, to je v teku in skokih, dočim imajo dekleta tekme v kratkem smuku in v teku na 3 km. Za skoke je pripravljena manjša ekakalnica, kjer bodo etilno gotovo dosegli lepi uspehi.

Tekmovalci in tekmovalke se opozarjajo na objavo v včerajšnjem »Slovincu« in na okrožnice, ki so svojačasno izšle. Za zmagovalce in zmagovalke so pripravljene lepe plakete, zlasti pa je lep pokal, ki ga je daroval za prvaka v klasični kombinaciji g. minister Franc Snoj.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Podružnica SPD v Zidancem mostu priredi svo redni občni zbor v nedeljo 26. februarja ob 15.30 v Sevnici z običajnim dnevnim redom. Lokal občnega zbora bo podružnica kasneje objavila. Vsi planinci iz Zavarja, osebno pa člani Posavske podružnice SPD so vabiljo, da se v čim večjem številu udeležijo navedenega občnega zbora.

Priročnik za planince, ki ga je pravkar izdalo Osrednje društvo SPD v Ljubljani, je na razpolago v društveni pisarni SPD v Ljubljani. Aleksandrova cesta 4-I Priročnik je potreben vsakemu planincu, ker najde v njem vse podatke, ki jih potrebuje za svoje ture in za planinsko organizatorno delovanje. Hitite z naročili, ker je naklada omejena ter med planinci veliko zanimanje za Priročnik.

Molitvenik iz Baragovih spisov

Dr. Franc Jaklič: Eno je potrebno
Mohorjeva družba 1939. Str. 260.

Pri Mohorjevi družbi je izpod peresa prof. Jakliča, ki je napisal Baragov življenjepis, izšel te dni tudi molitvenik, sestavljen izključno iz Baragovih spisov. Njegov glavni namen je, dati in ohranjati zanimanje za Baragovo beatifikacijo. Naslovljen je po Baragovem škofovskem geslu: »Eno je potrebno«; zato je na naslovnici strani tudi Baragov škofovski grb, na katerem je to geslo (Unum est necessarium). Sprejaj je od tist Baragove lastnorodne slike Dobrega pastirja.

V uvodu avtor pripominja: »Kar je Baraga napisal, doma in v Ameriki, se je hitro razširilo in doživelo tudi po vse izdaj. Izvrstno je znal pogoditi miselnost vernega ljudstva. Pa tudi zato so ljudje njegove stvari radi brali, ker je bil znan po svojem pobožnem, apostolsko gorečem in žrtvujočem se življenju.«

Besedilo je na več mestih prelito v sedanje izražanje. Več naslovov je novih. Nekaj stavkov je prenesenih na drugo mesto, da je nastala miselna enota, ker je marsikaj okrajšanega.

V prvem delu (str. 11—78) je pouk, vzet iz Baragovih nabožnih spisov, slovenskih in nekaj malega angleških (iz prvih škofovskih okrožnic). Tu so preprosta in prisična, pa tehtna življenjska navodila, da človeku morajo iti iz srca. Pozna se jim, da jih je zapisal velik, svetniški mož, ki je zajemal iz najglednejše prepričanja in bogate življenjske skušnje. Ta načela nudijo prave vidike preko minljivega in neminljivega.

Drugi del (str. 81—255) so molitve, postavljene iz Baragovih molitvenikov, nekaj malega tudi iz nenatisnjenih prepisov. O njih pravi uvod: »Baragove molitve se odlikujejo po preprosti in toplini; vidi se jim, da so privrele iz srca, zato srce takoj tudi pritegnejo. Vse so tako klene, da jih mora vzbujati tudi izobraženec.« Med drugimi je tudi krasna Baragova »Molitev za moč in oporo v bridkosti, razlaga očenaša, Baragov križev pot, pa tudi prav kratka molitva, ki jo je svetli misijonski škof imel najbrž na svoji pisalni mizi in jo opravljal pred važnejšimi dejanji; ohranila se je samo v prepisu.

Knjižica »Eno je potrebno« je okusno opremljena, primerno njeni resni vsebini. Pouk je tiskan z navadnimi, molitve pa z debelimi črkami. Prepričani smo, da bo po njej rad segel vsakdo, ki zna ceniti Barago. Naroča se pri Mohorjevi družbi v Celju.

Gostovanje v Operi

Naša Opera si v zadnjih časih pomaga čez marsikakšno repertoarno zagato s pevskimi gostovanji — in tako je obštevno mnogokdaj obdarjeno z nastopi gostov. Pred kratkim sta v »Tošci« nastopila dva gosta. Naslovno vlogo je podala Vera Majdičeva in pri tem osvojila gledalce bolj kot z glasom samim z lepoto petja. Žigar prva ugodnost je kultiviranost podajanja; a tudi tehnika in živahna igra se je mogla gledalcu prikupiti. — Cavaradosija pa je podal Jože Gostič. Človek,

Temeljito

prati se pravi:

perilo zaupati blagemu Schichtovemu terpentinovemu milu. Schichtovo terpentinovo milo razkroji nesnago temeljito in prizanesljivo in ohrani perilo dolgo časa kot novo.

**SCHICHTOVO
TERPENTINOVLO MILO**
pere bleščeče belo!

Borbe v Zakopanem v polnem razmahu

Zakopane, 10. februarja.

Pozdravni večer

Na Gubalovki v novo zgrajeni športni restavraciji je bil nocoj pozdravni večer na čast vsem tekmovalcem. Gubalovka leži v višini 1200 m, nekako pol ure iznad Zakopanega. Gori pelje gorska železnica, ki je letos zgrajena. Tudi hotel je popolnoma nov, zgrajen v rekordnem času, v treh tednih, in služi zakopanskim boljšim slojem za popoldansko zabavo. Tereni okoli Gubalovke pa so podobni naši Pokljuki in bodo čez Gubalovko speljane vse proge za tek.

Na pozdravni večer so prišle vse inozemske ekipe polnoštevilno, tako da je bila restavracijska dvorana nabit polna. Vse navzoče je pozdravil

Smučarski stadion s skakalnico v Zakopanem

najprej predsednik poljske smučarske zveze, in sicer najprej v poljskem jeziku, nato v francoskem in v nemškem. Za njim je govoril predsednik FIS-e norveški major Oestegard v francosčini in nemščini. Navzoč je bil tudi poljski minister Bobkovski. Majorja Oestegarda in Bobkovskega so po pozdravnem govoru burno aplavdirali in so ju poljski tekmovalci dvignili na rame in nesli okoli dvorane ob silnem navdušenju prisotnega občinstva.

Nato se je začela neprilipljena zabava. Tekmovalci so bili pogoščeni s kozarcem šampanjca in s koki. Ta prireditev je imela v glavnem namen, da seznanijo tekmovalce posameznih držav med seboj.

Danes je ves dan snežilo od jutra, zato se je bati, da bo prišlo deževati.

Svečana otvoritev

11. februarja.

Cesar smo se bali, to se je zgodilo. Danes ponoči je zmagal jug in pričelo je deževati. Novo zapadli sneg je naglo kopnel in do večera tudi gladko skopnel. Osojine strani kažejo zopet rebra.

Po sporedu bi morala biti danes točno ob 10.30 svečana otvoritev FIS-e na novem stadionu izpod velike skakalnice na Krokvu. Stadion obkrožajo velike tribune, ki so namenjene gledalcem za skoke. Danes pa so se zbrale na tribunah ob močnem nalu dežja množice gledalcev, da vidijo mimohod tekmovalcev vseh sodelujočih narodov. Svetovno prvenstvo je otvoril ob 11.30, zaradi zamude raznih moštev, ki v deževnem vremenu niti niso mislili priti, sam predsednik poljske republike g. Mościcki. Prisotni so bili zastopniki vojaških in civilnih oblasti. V pesterem sprevodu so defilirali, izza vojaške godbe poljskih planincev, od sonca ožgani fantje, reprezentantje posameznih držav. V sprevodu so nesli pred vsako skupino zastavo dotične reprezentance.

Skakalnica in stadion

Skakalnica in stadion pod njo sta skrbno pripravljena in zelo okrašena. Na drogah ob izteku so zastave vseh sodelujočih držav v precejšnji velikosti. Na obeh straneh pa so pripravljene velike kupi snega za primer, da bi ga jug preveč pobral, kar se bo tudi zgodilo. Dežuje že ves dan in ne kaže, da bo prenehalo. Skakači pa poživajo zaradi slabega vremena. Stadion pod skakalnico je popolnoma polnoben garmiskemu. Na tribunah je prostora za najmanj 20.000 ljudi. Ob skakalnici navzgor pa bi lahko gledalo zopet najmanj 50.000 gledalcev. Skakači se pritožujejo edino nad iztekom, ki je dosti nagnjen in kdor ne obvlada dovršene kristjanije, se bo ustavil v tribunah, ki pa so k sreči iz mehkega lesa.

Tekma v smuku — proga

12. februarja.

Proga za smuk je bila danes, po večeršnjem dežju, v zgornjem delu zopet popolnoma zledenela. Čez noč se je zjasnilo in je pritisnil v gornjih delih močan mrz. Čez dan pa je pritisnilo sonce in je ostala proga trda samo zgoraj okrog 1,5 km. Ostali del 2,7 km pa je bil južen. Start na Kaspovem vrhu (1900 m), cilj pa na Kalatuvki (900 metrov). Zgornji del od starta navzdol vodi v silnem smuku, ki je bil v toliko težji, ker je bil poledenel. Ta del so prevozili tekmovalci, večinoma vsi, naravnost in so dosegli precejšnjo brzino. 1,5 km v 1 minuti! Na startu je bila postavljena lesena tribuna za gledalce. Start bi se imel začeti ob 12, ker pa je nagajala megla, so čakali s startom do 13, megla pa je vztrajala in pametni so morali odnehati in pričeti s startom v meglo. Startali so sledeči narodi: Nemčija, Italija, Francija, Anglija, Kanada, Švica, Norveška, Poljska, Finska, Madžarska, Švedska in Jugoslavija. V celotni progi je bilo na startu 38 alpskih mojstrov. V cilj pa je prišlo 35 tekmovalcev. Proga ima 1000 m višinske razlike, dolga pa je 4,2 km.

Start tekmovalcev

Prvi je startal v rahlo meglo odlični junior italijanske reprezentance Nogler Giovanni, ki pa si je zamazal smuču in mu v drugem delu proge

Zvočni film v Abesiniji

Italijani so na periferiji Addis Abebe zgradili filmske delavnice, kjer se izdelujejo krajši filmi, namenjeni za abesinske domačine. Na delu je večje število tehnikov in filmskih strokovnjakov, ki so načeli zanimivo vprašanje: kako s pomočjo filma približati domačine evropski civilizaciji, ne da bi jim to ubilo visoko нравstvenost, ki je vsi-drana v njihovih običajih. Filme igrajo in gledajo samo domačini, Italijani pri tem sodelujejo le kot tehnična stran. Tudi tu se z vso doslednostjo izvajajo načelo o delitvi ras.

V novi Abesiniji je že cela vrsta kinogledališč samo za domačine, ki belim niso dopustni. V Asmari ima največje tako gledališče prostora za 700 sedežev, v Addis Abebi pa je celo kino s 1800 sedeži. Podobna gledališča so v skoraj vseh večjih mestih italijanske vzhodne Afrike.

Domačini kažejo veliko zanimanje za to iznajdbo in od jutra do večera posedajo po kinodvoranah, ki so vedno do zadnjega prostora napolnjene. Težje vprašanje kot gradnja kinogledališč pa je bilo vprašanje kinoprograma. Iz raznih, pa tudi socialnih razlogov ne bi bilo umestno, etipskemu prebivalstvu kazati evropske ali ameriške ljubzenske zgodbe, v katerih bele žen-

ni teklo. Do štev. 14, se je megla, sicer ne gosta, trdovratna držala Kaspovega vrha, 100 m nižje pa je bila proga čista. Tekmovalci so izginili drug za drugim v meglo, čula se je samo muzika robnikov v ledu. Tako so startali med drugimi vsi favoriti 1. razreda — Jenewein Pepi (Nemčija), Wily Walch (N), Raminger Rudi (Švica), Molitor Carl (ki pa si ni pred tednom zlomil noge, temveč samo nategnil kite — Švica).

Po startu štev. 15 pa se je megla razpršila ob močnem vetru, ki je potegnil iz doline, kar pa je bilo za nadaljnje tekmovalce usodno. Tako je n. pr. Rudi Cranz (Nemčija) ob močnem protivetru ob izteku prve strmine izgubil vso brzino in je moral poganjati čez ravnilo. Isto se je zgodilo Pračku (št. 21), ki je tekel cel iztek okrog 200 m, dočim je vse tekmovalce do št. 15 prineslo gladko preko izteka. Isto je bilo s Heimom (26). Tu sta pustila naša dva tekmovalca najmanj 20 dragocenih sekund, to se pravi v plasmaju za okrog 9 mest. Kljub temu je razlika v času od prvega pa do Pračke minimalna (38 sekund in pol). Časovno se naši še nikdar niso toliko približali svetovnim mojstrom kot danes (Praček v Ga-Pa 41 sekund za prvem na olimpiadi), čeprav so po plasmaju bili že boljši. To pomeni za nas uspeh. Poljaki, ki so na tej progi doma, niso dosti pokazali. Heim pa je povrh vsega še zamazal in mu v spodnjem delu ni teklo. Sploh pa je ob številke do številke slabše teklo, ker je iz snega, zaradi sončne pripeke, postala voda. Presemetili pa so Nemci, ki so od prvih 4 mest zasedli 3, prav tako Nemke, ki so zasedle prva 3 mesta. V smuku je zmagal Helmut Lantschner, v damski konkurenci pa Cranz Cristl — oba Nemčija. Cini.

ske našlo pajo v kopalnih oblekah in vzbujajo nižje nagone. Abesinija ima namreč o ljubezni in zakonskem življenju čisto drugačne pojme in probleme, kakor Evropa ali Amerika. Prav tako ne bi bilo umestno Abesincem razkazovati ameriške gangsterske filme, ki bi na preproste gledalce mogli učinkovati v zelo kvarnem smislu.

Zato so se doslej morali zadovoljiti z evropskimi kulturnimi filmi, ki jih pridno predvajajo v kinih za abesinske domačine. Pokazala pa se je kmalu potreba tudi po pravih filmih z dramatično vsebino, zato so Italijani ustanovili abesinsko filmsko industrijo, ki si že utira pot v najnovejšo italijansko deželico. Vse vloge v manjših igerskih filmih, ki se izdelujejo v amharskem in italijanskem jeziku, igrajo zgolj domačini. Vsebinsko odgovarja pojmovanju etipskega plemena; povečuje junštvo in gostoljubje, zvestobo in poštenje, obravnava družinsko življenje in lov in odkrili so že nekaj mnogo obetajočih zvezd, ki z privlačno naravnostjo stopajo pred filmsko kamero. Rokopisi za filme so sestavljeni s sodelovanjem etipskih pisateljev, ki jih bodo kmalu predvajali vsi kineji po Abesiniji, ki so namenjeni zgolj domačinom.

v Moskvo in jim obljubila, da bodo tam našli gostoljubno streho, če bi se zaradi Francovega prodiranja v Španijo ne čutili več varne. Moskovski brezbožniki so začeli v Moskvi že pripravljati za svoje brezbožne učence na lberskem polotoku posebno hišo, kamor jih nameravajo spraviti pod streho, dokler bo kaj prostora. Španski brezbožniki so se tega povabila v vsej meri poslužili. Najprej so v Moskvo poslali arhiv španskega brezbožniškega gibanja. Najnovejša poročila pa povedo, da se tudi voditelji sami pridno odpravljajo v Moskvo. V Moskvi bo torej kmalu zbirališče vsega komunizma in brezbožništva, ki se po porazih po svetu zateka nazaj, odkoder je prišel. Tako so v Moskvi že središča brezbožništva iz Nemčije, Italije, Madžarske in Češkoslovaške. Sedaj se bo pridružila še Španija, da bo ognjišče svetovne revolucije spet polno zbrano.

Kamnik

Nad pričakovanje lepo je počastilo naše mesto spomin pok. sv. očeta Pija XI. v teh dneh. Ze v petek je nekaj hiš razobesilo žalne zastave, v nedeljo in ponedeljek, zlasti pa v torek skoraj ni bilo hiše, ki ne bi pokazala svoje pietete do velikega poglavarja sv. Cerkve. V torek ob 8 je bila v nadžupni cerkvi slovesna zadušnica, katere so se udeležili zastopniki oblasti in skoraj vseh organizacij. Pred s papeškimi insignijami lepo prirejenim katafalkom je g. kanonik Rihar opravil »Reš me«, pomnožen zbor na koro pa je na koncu zapel prav za to priliko tako primerno Gallusov: Glejte, kako umira pravični. Prosvetno društvo »Kamnik« namerava za prvo postno nedeljo prirediti še posebno žalno komemoracijo, katere program bomo pravočasno objavili.

Kranj

Avtomobilska nesreča. V torek dopoldne je treščil Grabnarjev šofer z Jezerskega s skoraj novim avtomobilom v obcestno ograjo v Kokrici. Sunek v ograjo je bil tako silen, da se je prednji del avtomobila popolnoma razbil. Sreča je, da se soferju ni prav ničesar pripetilo. Avtomobil se prepeljal na dvorišče hotela »Jelen« v Kranju. Škoda je seveda velika.

Zvon sta ukradla pri belem dnevu

Podružnica sv. Klementa v Mojstrani je ena najstarejših cerkvic na Gorenjskem. V stolpu sta bila do nedavnega dva zvonova: en jeklen in en bronast. Bronasti zvon je star že okoli 500 let in so ga v predvojnem času posodili dovški cerkvi, kjer je visel poleg večjega bronastega zvona. Večjega je vojna pobrala, manjšega pa so iz dovške cerkve spet prenesli nazaj v podružnico. Dovžani so znani po svojem ubranem, mojstrskem pritrkovanju, zato ni čudno, da so ob neki svečani priliki pritrkavali s takšno vnemo, da je zvon počil. Spodnji del se je odkrnil od jarma in obležal v stolpu na tleh, kjer je čakal, da ga prelijejo, kar bi se prej ali slej zgodilo. To pa sta preprečila delavca F. J. in F. D., oba uslužbena na Jesenicah, ki sta se polakomnila dragocenega bronu. V soboto popoldne sta se splazila do stolpnih vrat in jih s silo odprla. Po strmih stopnicah sta nato zlezla v stolp in se lotila dela. Ovila sta zvon z vrečami in začela tolči po njem. Manjši kos bronu je F. J. potlačil v vrečo in ga nesel na Jesenice, kjer ga je prodal nekemu trgovcu za 164 din. Ta kos bronu je tehtal 40 kg. Večji kos, ki tehta okoli 50 kg, pa sta skrila ob Savi med vrbinjem, ne daleč od Mojstrane v kraju, katerega imenujejo »Na Ledinah«.

Hrup, ki sta ga predzrna vlomilca s svojim zabijanjem povzročila, so dobro slišali v bližnji hiši, ališali pa ga je tudi posestnik Lavtžar, ki je ne daleč od podružnice podiral smreke. Bil je prepričan, da cerkvenik v stolpu nekaj popravlja. Druga dne je vprašal cerkvenika Gregorja Lah, kaj je delal v cerkvi. Cerkvenik je šel gledat in opazil v stolpu, da bronaste zvona ni nikjer. Sum je takoj padel na omenjena delavca, ki so ju ob času vloma takoj videli s kladivi in vrečami na poti k podružnici. Orožniki so vlomilca takoj zaslišali, ki sta pod težo dokazov svoje vandalstvo priznala.

Slovenske Konjice

Za občni zbor krajevne organizacije Legije koroških borcev je vladalo med članstvom veliko zanimanje ter je bila udeležba skoraj stodoletna. Iz obširnega poročila društvenega predsednika tov. Jožeta Ledererja kakor tudi ostalih funkcionarjev je bilo razvideti, da se članstvo močno zanima za društveno delo. Občnemu zboru je prisostvoval tudi delegat glavnega odbora, I. podpredsednik tov. Marušič, ki je imel ob tej priliki na članstvo lep nagovor ter jih slednjič pozval, da se trdno oklenejo društva, ki ima namen, da poleg kulturnega dela izvojuje bivišim čuvarjem severne meje ono priznanje, ki ga z vso upravičenostjo smejo pričakovati in katerega bi že davno morali prejeti. H koncu je bila izvoljena stara uprava društva.

Ptuj

Zveza Maistrovih borcev v Mariboru vabi vse borce, stanujoče v občini Sv. Vid pri Ptujju in bližnji okolici, ki so se v prevatni dobi 1. 1918-19 pod vrhovnim poveljstvom generala Maistra borili za osvoboditev naše severne meje na ustanovni občni zbor odseka Zveze Maistrovih borcev, ki bo v nedeljo, 19. februarja 1939 po rani sv. maši pri Sv. Vidu pri Ptujju v prostorih gostilne Ignaca Krajca.

Brežice

V počastitev spomina pok. sv. očeta Pija XI. predvaja Narodni kino prihodnjo soboto in nedeljo film iz vatikanskega življenja »Vatikana«. Uvodno besedo v filmu govori zagrebški nadškof dr. Stepinac. Priporočamo vsakomur, da si ogleda ta film.

Preložitev igre: Veseloliga »Glavni dobitek«, katere je nameravalo uprizoriti tuk. Prosvetno društvo prihodnjo soboto in nedeljo je zaradi smrti sv. očeta preložena na poznejši čas.

Svetinje

V dneh od 5. do 12. februarja je bil pri Svetinjah, v eredišču Jeruzalemskih gor, cv. misijon, ki ga je po 10 letih zopet pripravil svojim faranom nadvse skrbni dušni pastir ubogih viničarjev, g. dekan in konz. svetovalec Fran Ks. Bratusek. Gg. patra kapucina, gvardijar Janez Rehere in Ladislav Hazemali sta v krasnih govorih po skrbno izdelanem načrtu vlivala v prleška srca svete tolažbe, ki so jo ravno v današnjih razburjenih časih presnavljanja duhov tako potrebna. Ljudstvo je razumelo klic svojega očelovskega dekana in tudi iz vseh bližnjih far pohitelo k Svetinjam, da je bila miza Gospodova vse te dni naravnost oblegana. Tako so hvaležni župljani tudi na najlepši način dokazali svojemu dušnemu pastirju, da je njegovo 30 letno župnikovanje poznalo korenine globoko v dovzetne duše in da njegovo delo tudi sadove rodi.

Mojstrana

Preteklo nedeljo dopoldne so se zbrali bivši koroški borci, včlanjeni v krajevni organizaciji Legije, na sestanku v Mojstrani z željo, da elišijo, kako se rešuje vprašanje priznanja dela pred 20 leti. Predsednik kraj. org. LKB tovariš Lovro Humer z Jesenic je obrazložil delo krajevne postojanke, nato pa je delegat glavnega odbora, I. podpredsednik tov. Selman podal obširno poročilo o delovanju glavnega odbora. Predvsem je seznanil tavarise borce o naporu glavnega odbora, da izposluje zaslužen priznanje vsem onim tihim junakom, ki so se ne glede na to, da so se komaj povrnil iz svetovne vojne, podali v borbo za svojo domovino.

»Kakšna osla ava vendar!«
»Prosim, bodi tako dober in govori v ednini!«
»Torej dobro, kakšen osel si vendar ti!«

Snaga k zdravju pomaga!

Čokert, klepar, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5,
telefon 24-70, nudi trpežne in cenene
kopalne kadi že od 130.— din dalje.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14,
obvešča cenjene naročnike, da so bili dne
13. in 14. t. m. izžrebani sledeči dobitki:

200.000 din	št. 20.229, 99.298,
100.000 din	št. 30.004,
60.000 din	št. 94.549, 58.460,
50.000 din	št. 42.144, 46.561,
40.000 din	št. 68.201,
35.000 din	št. 82.037, 20.875,
30.000 din	št. 11.620, 39.866, 58.069, 94.292, 27, 824, 47.125,
25.000 din	št. 32.319,
20.000 din	št. 15.126, 27.977, 37.891, 80.264, 93.746,
15.000 din	št. 27.732, 40.162, 75.371, 9.768, 21.927, 39.588, 87.089,
12.000 din	št. 1.603, 13.234, 24.923, 44.947, 80.844, 88.586, 29.733, 57.598, 77.202, 91.058, 92.333,

Po 10.000 din: 13.040, 15.579, 20.319, 29.248, 35.098, 35.841, 52.510, 54.249, 57.874, 61.822, 68.467, 78.156, 84.428, 90.823, 226, 1.049, 2.203, 5.376, 12.830, 14.155, 21.419, 25.805, 26.803, 41.013, 41.952, 42.217, 48.543, 49.947, 51.019, 80.955, 99.066,

Po 8.000 din: 3.428, 11.189, 18.226, 23.293, 23.881, 25.139, 31.208, 33.420, 44.534, 55.318, 58.687, 70.040, 73.388, 84.160, 88.363, 93.998, 99.295, 2.542, 4.142, 6.825, 23.928, 25.122, 25.842, 26.185, 30.547, 31.430, 32.856, 34.325, 36.343, 42.705, 43.967, 44.051, 47.573, 50.997, 54.855, 61.687, 71.618, 79.546, 79.002, 81.386, 85.246, 87.556, 91.037, 94.084, 97.777,

Po 6.000 din: 12.707, 13.229, 16.200, 25.689, 28.402, 36.741, 47.921, 50.626, 70.047, 72.571, 72.916, 73.294, 80.456, 83.682, 83.905, 93.950, 95.261, 96.0, 7.762, 9.847, 24.397, 30.939, 31.135, 31.385, 32.027, 32.443, 32.616, 48.318, 48.515, 49.775, 55.938, 58.383, 69.495, 70.902, 72.162, 80.906, 86.097, 89.365, 92.453, 97.947,

Po 5.000 din: 19.415, 20.325, 24.828, 25.519, 23.413, 32.334, 48.794, 58.742, 62.658, 63.691, 67.978, 70.912, 71.261, 73.437, 74.859, 83.500, 83.724, 88.196, 89.659, 93.537, 2.478, 10.236, 10.720, 15.838, 21.255, 33.880, 34.310, 42.464, 47.847, 55.130, 84.879, 94.680, 96.065, 99.041, 99.748,

Po 3.000 din: 1.689, 4.383, 8.579, 14.133, 21.523, 27.349, 28.132, 31.598, 38.269, 38.598, 42.696, 44.461, 45.317, 50.361, 71.427, 71.470, 71.678, 71.684, 73.851, 76.460, 76.653, 78.062, 78.524, 82.697, 85.386, 85.495, 88.366, 91.200, 91.963, 6.962, 12.720, 13.554, 15.850, 18.667, 30.789, 36.293, 40.138, 42.958, 44.970, 50.178, 54.146, 57.229, 58.111, 58.338, 60.349, 60.604, 71.599, 73.013, 71.431, 80.181, 83.433, 90.806, 91.993,

Poleg tega je bilo izžrebanih še 4.600 dobitkov po 1000 dinarjev.

To sporočilo je telefonično in event. pomota ni izključena.

Vsi oni, ki so zadeli v moji kolekturi lahko dobijo dobitke takoj izplačane.

Srečke v raznih serijah so v moji kolekturi novim naročnikom še na razpolago. Sedaj imate priložnost, da v kratkem času zadene večje dobitke v domači glavni kolekturi »VRELEC SREČE«.

V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest,
da je gospa

ANTONIJA DOLES

soproga železničarja v pokoju

danes ob 16 po daljši bolezni previdena s
toložili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb bo dne 17. februarja 1939 ob 16.30
iz mrtvašnice na pokopališču.
Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto,
dne 18. februarja 1939 ob 7 zjutraj v župni
cerkvi sv. Magdalene.

Maribor, dne 15. februarja 1939.

Zalujoci: Joško, soprog: Mimi, hčerka;
Lojze Verdikon, zet; Dušan, vnuk.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din.
Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek
za mali oglaš 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. —
Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlin
vrstica po 3 din. — Za pisane odgovore glede malih oglasov treba
priložiti znakom.

Sprejemmo veččega

pritrjevalca pločevine

(Blechspanner)

za tovarno vagonov. — Ponudbe pod »1107« na
Propagando a. d., prej Jug. Rudolf Mosse a. d.,
poštni predal 409.

Zaslужek

Tempo — tempo!

Pridnim in sposobnim za-
stopnikom v vseh srezih
države nudimo priliko
dobrega in trajnega za-
sluška. — Naše geslo je:
Za dobro delo — dobro
plačilo! Javite se takoj
na Jugo-Patent, Ljubljana,
na.

Službodobel

Za Dubrovnik

se išče samostojen, po-
polnoma zanesljiv monter
za daljšo prakso v vodni
instalaciji, kanalizaciji in
predvsem v delih na cen-
tralni kurjavi. Potrebno
je perfektno znanje va-
renja. Lastnoročno pisa-
ne ponudbe z navedbo
plače je poslati upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Instalacijska radnja« 372
št. 2306.

Kupimo

Stoječ les

za produkcijo tramov —
kupujemo stalno. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»S sečnim dovoljenjem«
št. 2046.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Denar

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge
vrednostne papirje kupuje
in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Delnice

Gostilničarske pivovarne d.d., Laško
v polnem znesku takoj vnovčujem!

3% obveznice in hranilne vloge raznih zavodov
vnovčujem proti takojšnjemu izplačilu v gotovini.

Alojzij Planinšek

Trgovska agentura za bančne in kreditne posle,
Ljubljana, Beethovnova 14. — Telef. 35-10.

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-
obraženi posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. — Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago.

Hišo

v bližini Sv. Jožefa —
ugodno prodam. Naslov v
podr. »Slov.« v Celju pod
št. 1982.

Pocenili smo

vsa zimska oblačila, pe-
rilo itd. Presker, Sv. Pe-
tra cesta 14.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na
ugodne mesečne obroke.
Rabljeni stroje vzamemo
v račun, isti tudi po zelo
ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske
zveze).

Namočeno polenovko

dobite pri Buzzolini, Lin-
garjeva ulica, za škofijo.

Registrirna blagajna

»National« 9998 naprodaj.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »4000« št. 2311.

Inventar

za specializirano trgovino
kompletno naprodaj. —
Vprašati v Ptuju v ma-
gistratni trafiki.

Pisalni stroj

v zameteno brezhibnem
stanju poceni prodam. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2317.

VERITAS

Šivalni stroji

po najugodnejših cenah,
tudi na ugodne mesečne
obroke v trgovini

Splošna trg. družba z o. z.

Št. Vid nad Ljubljano

Rabljeni stroje vzamemo
v račun.

KUPUJTE PRI NAŠIH

INSERENTIH!

ZA MASAŽO

DIANA

FRANCOSKO ŽGANJE

Opozorilo!

Podpisana uprava Gostilničarske pivovarne v
Laškem opozarja vse delničarje GPL, naj ne nasedajo
neresničnim trditvam, ki jih iznaša g. Ivo Trebar, za-
sebnik iz Celja, ko obiskuje v imenu dr. inž. Mayerja
posamezne delničarje in jih skuša pregovoriti, naj pro-
dajo svoje delnice dr. inž. Mayerju. Ivo Trebar sploh ni
delničar GPL in bo za svoje neresnične trditve dajal
odgovor na sodišču. — Uprava GLP.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorbi!

Montreux-Clarens La Villa

Prvovrstni dekliški zavod s krasno lego ob je-
zeru. Omejeno število deklet (15—16). Franco-
ščina (na željo diploma), angleščina, italijan-
ščina, knjigovodstvo, gospodinjstvo, ročna dela,
glasba, umetnost. Letni in zimski šport. Počit-
niški tečaji. Prospekti na zahtevo.

Upraviteljica Mme. Gerber-Ray

Zahvaljujemo

se prav iskreno vsem, ki so spremili
na zadnji poti našega dragega očeta

Jakoba Leskovic

pekovskega mojstra

Posebno zahvalo smo dolžni preč.
duhovščini trnovske fare, Združenju
pekovskih mojstrov za častno ude-
ležbo, pevskemu zboru »Grafika« za
občutno petje žalostink, vsem sorod-
nikom, prijateljem, dragim sosedom
in znanec za izraženo sožalje in za
zadnje spremstvo rajnika.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1939.

Zalujoci ostali.

Umrli je po kratki in mučni bolezni naš dolgoletni
in zvesti uslužbenec

Franc Požar

knjigoveški pomočnik

Pogreb dragega pokojnika bo v petek 17. februarja
ob 4 popoldne izpred mrtvašnice drž. bolnišnice v Ljubljani.
Blag spomin sotrudniku, ki je 38 let dela posvetil
podjetju.

Ljubljana, dne 15. februarja 1939.

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

Dolores Vieser:

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

Od metlarjeve kajže sem pride dečla. Gospodu
se nasmeje z vsem okroglim, zamazanim obličjem,
ki se iz njega beli zobje in črne ptičje oči zape-
ljivo jasno svetijo. Nasloni se ob drevo: okrpna
nedeljska obleka ji je dosti pretesna in kratka in
ne seže nikjer do tja, do kjer bi morala. Dečla se
gibnookorno prikloni in gleda vsa v pričakovanju
gori v gospoda.

Gospod vpraša:

»No, Uršej, kaj pa ti počneš?«

»Ježeš no, se bom pa dro smela vesti na
breg,« zažlobudra klepetavo deklica in se primakne
bliže.

Posmehljivo se ozre Lenart doli nanjo:

»Sedi, Uršej, dokler se ti poljubi,« in odjaha.

»Si tudi ne bom dala prepovedovati,« ga po-
draži dečla že za njim. Toda Lenart se ne ozre.

Tedaj povsi metlarjeva Uršej rdečo ustnico.
S temnimi očmi strmi za lepim jezdecem. Prejšnji
teden, ko je naletel nanjo, ko je po lokah iskala
šibja, tedaj mu je bila dobra dovolj...

Pri nekem poljskem križu — od Sedmimi hribi
Lenart Zupana pridržal. Nad jezerom se sveti motna
večerna zarja, ki se zrcali kakor kri v svinčeni
vodli. Pa izza sedmih stolpov mesta prihaja noč
z črnosivimi, razrvanimi meglami naglo in neiz-
prosno.

Okrog ločja in jelševja straši belo, pa mlačni
veter zaveje v te strahove in jih potegne z zadnjim
listjem s sabo. Počasi tonejo uboge otoške kajže
v daljno temo. Nobena luč se ne zdrži. Nočjo no-
čejo goreti niti sveče na pokopališču. Lenart sedi
na lahno spečem konju, dokler mu ne otrpnejo
roke in misli.

Mu je zdaj šestokrat tako. Oklene se ga kakor
neviden oklep, trdo in mrzlo, in se zajeda vedno

globlje. Morda je od tega, ker ni na vsem svetu
več stvari, ki bi hrepenel po njej. Morda tudi, ker
brez lakote požira vase sleherni naslado kakor
volkodlak. Morda, ker ni za nobeno stvar več na
svetu. On ne in drugi ne — nihče ne ve, čemu
živimo —. Najboljše je: pozabiti.

Od Vetrinja sem prihaja nekaj kmečkih ljudi,
ki molijo rožni venec za uboge duše v vica. Ko
zagledajo jezdec v bežeči megli, utihnejo in se
stisnejo plaho mimo. Malo dete zaveči in se oklene
očeta okrog vratu:

»Tatej, tatej, — grdi jager!«

»Molči, molči, revš,« reče tiho mršavi kmet in
naredi nekaj dolgih korakov v meglo.

Lenart ne prisluskuje za njimi. Ve čisto na-
tančno, kaj se bodo zdaj pomenkovali. Lepega nič
ne. Nikdar ga niso mogli. Toda to zdaj v edo, da
se z njim ne smejo šaliti!

Od Vetrinja sem prodira elaboten sijaj: pri
Virgiliju prirojuje. Lenart da belu, da odvrači. Za-
molko pojo kopita na mehkih močvirnatih tleh.
Skozi oblake se žene rjastoreči mesec in črne
sence spremljajo divjece jezdec na skoraj pošastni poti.

Na Živem dvoru so odložili delo in sedli sku-
paj v hiši. V kotu poleg puzada čepi velika, močna
Mojeec pri gradašah in puli iz kodraste črne in bele
volne čudovito nežne, bleščeče se sive male svalke.
Na dolgi klopi sedi dekle in predejo iz njih nit,
medtem ko vrte pastirji brnedeč molovilo in vijo
predena. V železnih čelčnikih goré trske. Topel,
prijeten duh po smoli in volni in senu polni nizko
izbo. Zunaj se prižema gosta noč k hiši, veter udar-
ja ob tramovje.

»Kakšen vihar!« šepne stara Suza in zaskrblje-
no pogleda gospodarico, ki skoraj negibno prede
nit. Plamenice zdaj pa zdaj lahno zaplapolajo.

Atenka prikimati tiho predse: nato trudno pogle-
da kvišku. Obraz ji je mrvico ožji in bolj blede ka-
kor svoj čas, oči so velike in temne, kakor da je
vročična.

»Noč vernih duš,« reče.

Tiho, prijetno čebljanje poslov se razdobi in
premolne. V vetru nekaj tiho joka.

»Slišiš...?« vpraša mala dekla.

Dva, trije fantini se porogljivo zasmejejo.

»Te je strah, dečla?«

Stara žena, ki vlaga volno, se potegne za za-
rdelo dečleto:

»Saj je resen, da nočjo mrtvi okrog hodijo. In
bi le rada videla, kdo od vas bi si upal na britof!«

»Koliko mi daš?« zakriči nekdo smelo.

»Ni ti ne dam,« potoži starka. »Nimam sama
krajcarja. Sem uboga reva, — beračim vsak teden
pri drugem kmetu. Ah Bog in vsi svetniki! — Pa
če bi tudi imela cel kup zlata, bi ti ne dala nič za
tako prešerno radovednost! Nisi slišal, kako je
bilo s tistim puebom s Kani?«

»Rajši ne...« se polahko upira strahljiva de-
kla, pa starka se je že udobno uredila na klopi ob
ognjišču in začne:

»Ko sem, ko sem bila še čisto mlada dečleca,
sem poznala vsega pueba. Ta se je zmeraj sme-
jal in nora delal. Kadar je kak starejši človek kaj
pravil — Se dobé dandanes tudi še taki ljudje. —
No saj, in od same prešernosti in radovednosti je
šel na noč Vernih duš k vratom britofa in pogledal
noter. Ura udari polnoči, — vrata se odpro. —
Pueb, drzen, kakršen je bil, se smeje in gre noter
na britof. In tedaj zagleda dolgo procesijo priha-
jati: vsi so bil črno oblečeni in koraka ni bilo sli-
šati. Najprej so šli fajnoster, ki jih pueb ni poznal,
in potem truma ljudi, ki so jih bili že zdavnaj po-
kopali. In prav nazadnje je prišepala stara ženica
— je bila šele pred tremi dnevi odšla v krtovo de-
želo.

Tedaj meni pueb: O dro, Uršej, ti pa ta zadnja?

Tedaj reče ženica: Danes jaz, jutri ti!

In drugi dan je pueb umrl.

Za časek poslušajo zgodbo še potem. Pa mla-
dine ni strah ničesar.

»Ho, Mojeec,« se spet smeje Gore, »kadar boš
umrla ti, ti pridem delat družino: Dro Mojeec, ti
pa ta zadnja!«

»Vam ne naredim tega veselja še zlepa ne, da
bi umrla!« se togoti stara ženica, ki nima ničesar
več na svetu, razen reve in nadloge; »kdo ve, mo-
rebiti vas še vse preživim! Zanikarni smrkvaci, ki
starega človeka...«

Fantje se poredno smejejo, prva dekla pa meni: